Biblioteca Juridică
PENTRU TOŢI

No. 12

SIR MAURICE SHELDON AMOS K. C.

JUSTIŢIA BRITANICĂ

IN
TRADUCEREA ŞI UN CUVANT INAINTE
DE
RADU-ALEXANDRU FLORESCU
Doctor în Drept
Procuror la Trib. Ilfov

1945

INTREPRINDERILE
Alexandru A. Botez
BUCURESTI. I · EDITURĂ · LIBRĂRIE · PAPETĂRIE · STR. G. G. ASSAN 3
STATUIA MIHAI-VITEAZUL
REG. COM. Nº 109/933
TELEFON: 4.04.92

Biblioteca Juridică
PENTRU TOȚI

No. 12

SIR MAURICE SHELDON AMOS K. C.

JUSTIȚIA BRITANICĂ

ÎN
TRADUCEREA ŞI UN CUVANT INAINTE
DE

RADU-ALEXANDRU FLORESCU
Doctor în Drept
Procuror la Trib. Ilfov

1945

INTREPRINDERILE
Alexandru I. Botez
BUCUREȘTI. I · EDITURĂ · LIBRĂRIE · PAPETARIE · STR. G. G. ASSAN 3
REG. COM. No 109/938
STAȚIA MIHAI-VITEAZUL
TELEFON: 4.04.92

LUCRĂRI ALE LUI RADU - ALEXANDRU FLORESCU

APĂRUTE:

Incetarea Contractului Individual de Muncă și Teoria Abuzului de Drept

VOR APARE:

„Electra“ piesă în 2 Acte de Jean Giraudoux

„Sodoma și Gomora“ piesă de Jean Giraudoux

IN PREGĂTIRE:

„Păuna“ Un Roman

2642 *

CUVÂNT INAINTE

Puținul pe care îl știm noi Românii, juriști sau nu, cu privire la organizarea justiției în Anglia se reduce doar la aceia că (o durere!) judecătorii englezi sunt foarte bine retribuiți, și că ei poartă, în ședință, pe cap peruci albe. Ambele aceste date nu sunt de altfel decât aproximativ exacte, după cum vom vedea, și trebue să recunoaștem că ele sunt, din punct de vedere al cunoștințelor, cam prea puțin.

Nu este locul ca aici să vorbim prea mult despre acel particularism, sau cum i se mai spune: insularism, britanic, la adăpostul căruia poporul englez a izbutit să-și păstreze nu numai trăsăturile și instituțiunile proprii, cu toată vânturarea și svântarea la care ele au fost supuse în ultimele trei pătrimi de veac, dar și — neatinse și neprihănite — acele tradiții de „adevărată“ democrație, despre care se face azi pretutindeni, și chiar la noi după 23 August, atâta caz.

Fapt este că acest insularism britanic a reușit în unele privințe, și poate tocmai în aceia atât de însemnată a cunoașterei reciproce între popoare care alcătue — după părerea mea — singura chezășie a apropierii și înțelegerii lor în viitor, să aștearnă un fel de perdea de nepătruns deasupra apelor, de altfel cețoase și ele, ale Canalului Mânecii, în dosul căreia a crescut, s'a desvoltat și a evoluat un popor de oameni mândri, harnici, cinstiți cu ei înșăși, și... neînfricați.

Indemnată, pesemne, și ea de gândul de a ridica un colț al perdelei acesteia care a ascuns poporul și așe-

zămintele britanice privirilor uneori pizmaşe, dar întotdeauna pline de respect şi nu lipsite de interes, ale celorlalte popoare, organizaţia „The British Council" s'a hotărît să publice o serie de broşuri închinate „Vieţei şi Gândului Englez", din care una, purtând titlul „British Justice" mi-a căzut din întâmplare în mână acum câteva săptămâni.

Este locul să mărturisesc că, deşi mi-am petrecut o parte din anii copilăriei în Anglia, că am fost crescut potrivit unor tradiţiuni educative englezeşti, şi că sunt un destoinic cunoscător al limbei, moravurilor, istoriei şi literaturei acestei ţări, cultura mea profesională — orbită probabil de soarele strălucitor al disciplinei juridice franţuzeşti — s'a oprit şi ea în faţa perdelei insularismului britanic şi, ca atare, nu aveam decât foarte vagi cunoştinţe despre organizarea şi distribuirea justiţiei englezeşti.

Broşura aceasta a fost aşa dar pentru mine o revelaţie aşa cum nădăjduesc că va fi pentru toţi cei ce se vor încumeta să o citească în traducerea pe cât cu putinţă de credincioasă pe care am încercat să i-o dau.

A fost o revelaţie, în prim rând, pentrucă — datorită ei — am izbutit să înţeleg un lucru pe care îl simţisem de mult svârcolindu se inform în mintea mea şi anume că pentru a se putea vorbi de o „adevărată" „sau reală" democraţie, este mai ales nevoe ca această organizare a Statului să fie sprijinită pe un respect total al legilor şi pe încrederea desăvârşită a obştei în justiţia ţării. După cum arată răspicat autorul broşurei[1]), întregul sistem al

[1]) Sir Maurice Sheldon Amos K. C. (Kings Counsel), a murit cu puţină vreme după scrierea acestei lucrări. A fost un jurist cu renume mondial, fiind mai întâiu Rector al Colegiului de Drept din Egipt si apoi Profesor de Drept Comparat la Universitatea din Londra. A scris două cărţi de mare vază, asupra „Constituţiei Engleze" şi „Constituţiei Americane" şi a fost Consilier Juridic al Guvernului Egiptean.

justiţiei britanice este susţinut şi pătruns de înrădăcinata încredere a tuturor claselor sociale în integritatea şi neatârnarea judecătorilor englezi.

Ca atare, în aşezarea pentru viitor a unei Românii democratice va trebui să se aibă în vedere, în primul rând, o cu totul nouă organizare a justiţiei naţionale; organizare ale cărei principii călăuzitoare nu se pot decât schiţa aci în următoarea întreită lozincă; — Selecţionare — Salarizare — Simţ individual al răspunderilor.

* * *

A doua şi poate cea mai turburătoare impresie pe care a stârnit-o la mine lucrarea aceasta, se datoreşte rolului însemnat ce i este hărăzit cetăţeanului, simplului cetăţean, să-l joace în sistemul represiv englez. Poliţist de ocazie, atunci când se săvârşeşte în faţa lui o infracţiune mai gravă; jurat; şi chiar judecător; iată funcţiunile pe care poate fi chemat să le îndeplinească — fără nici o retribuţie — cel mai simplu dintre cetăţenii Majestăţii Sale, şi aceasta cu deplină încredere în dragostea de ţară şi înţelepciunea lui! Ne putem da seama oare la ce grad adânc de educaţie civică, morală, şi naţională îi corespunde o astfel de încredere acordată de legiuitor până şi celui mai modest trecător de pe stradă, fie el muncitor, sau Lord, sau doctor, sau negustor?

Fără îndoială că cetăţeanului nostru, abea trezit din iureşul întâmplărilor răscolitoare din ultimii zece ani, nu ar fi cu putinţă şi nici de dorit să i se acorde de pe acum aceiaşi încredere deplină ca aceia de care se bucură cetăţeanul englez. Dar ce minunat îndemn pentru strădaniile noastre — politice, dar mai ales educative — de viitor!

* * *

Dar cu privire la felul în care se asigură deplina ega-

itate de tratament, în fața legii și a instanțelor, inculpatului cât și acuzatorului, câte nu ar fi de spus!

Nădăjduesc că azi, după ce s'a consfințit din nou dreptul de liberă expunere a părerilor, voiu putea afirma că sistemul nostru represiv s'a dovedit, în practica, cu totul defectuos.

Pe trupul gârbov al unei societăți urbane[1]) roase de păcate istorice și congenitale și cu gândul doar la „învârteli" și „smecherii", s'a aruncat în 1937 mantia bogată a unei proceduri penale împănate cu principii prea frumoase de pseudo-libertate, dar prin urzeala nepotrivit de largă a căreia a izbutit, și mai izbutesc încă, să se strecoare — în dauna climatului moral și bunului renume al țării — atâtea vinovății.

Mărturisesc că, chinuit mereu de îndoita năzuință a însănătoșirei morale a țării si a recâștigării încrederei obștești în seriozitatea și implacabilitatea legilor penale românești, m'am întrebat adesea dacă nu ar fi cazul a se înăspri și mai mult dispozițiunile din codul penal, pentru a se da represiunei penale un caracter mai eficient. Astăzi însă, și mai ales după cetirea acestei broșuri, m'am oprit la convingerea că nu într'o nouă asuprire a infractorului, ci în asigurarea unui mai desăvârșit „randament" în opera de represiune a infracțiunilor, stă cheia problemei pe care o căutam. Și în această privință, organizarea justiției penale britanice ne-ar putea folosi drept un minunat îndreptar.

In adevăr, este de netăgăduit că una din cele mai însemnate pricini datorit căreia justiția noastră penală nu-și atinge scopul sancționator și mai ales exemplificator, este întârzierea și zăbava cu care se urmăresc și se judecă, la noi, infracțiunile. Cu excepția crimelor propriu

[1]) „Urbane", întrucât este de netăgăduit că la noi în țară orașele sunt acelea ce dau cel mai mare procent de infractori înveterați

zise care își urmează o procedură ceva mai accelerată[1]), infractorii pot fi liniștiți! Ei știu că vor trece zilele, săptămânile, lunile, ba chiar uneori și anii, până când vor fi — dacă vor fi, căci între timp va putea interveni vreo grațiere sau amnistie — chemați să dea efectiv socoteala de faptele lor. Și până atunci sunt liberi să opereze mai departe în voe — căci principiul libertății[2]) se opune, nu este așa, unei atât de îndelungate dețineri a lor — ; și mai ales să semene, prin prezența lor în mijlocul societății, neîncrederea obștei în justiția țării, și să servească drept pildă rușinoasă, în ochii celorlalți cetățeni, a lipsei de răspundere față de legi.

Cauzele acestei întârzieri atât de dăunătoare prestigiului justiției, și deci implicit al țării, nu trebuesc atribuite numai indolenței și lipsei de sârguință ale organelor judiciare și auxiliarilor ei, ci mai ales douăor pricini și anume: supra încărcării instanțelor judecătorești cu tot felul de procese de mică însemnătate, și biroucratismului greoi care a năpădit toate lucrările în legătură cu urmărirea infracțiunilor și sesizarea instanțelor cu judecarea lor.

Ca atare, principalele leacuri ce se cer aduse acestei stări de fapt constau, după părerea mea, într'o nouă „stratificare" a competenței penale a instanțelor, și în „descătușarea" întregei proceduri de urmărire și de judecată a infracțiunilor. Mă explic.

Prima măsură ce ar trebui luată ar fi — în concepția mea — aceia a unei „contravenționalizări", din punct de

[1]) Insă, in aceste pricini deosebit de gingașe, fără ca inculpatul să se poată bucura de aprecierea unei a doua instanțe de fond.

[2]) Nu știu dacă se va fi întrebat cineva cum de se face că în Anglia, prin definiție țara tuturor libertăților și a lui „Habeas Corpus", în mai toate procesele penale, inculpatul apare ca „deținut", dacă nu va fi fost eliberat, în infracțiunile mai neînsemnate, sub cauțiune! De altfel, în graiul judiciar englez, inculpatului i se spune „prisoner", adică „arestat".

vedere al competinței, a unei întregi serii de infracțiuni ce ar porni dela simpla insultă și simplele lovituri și s'ar sfârși cu furturile, abuzurile de încredere, escrocheriile în care nu ar fi decât un sigur păcălit, trecând prin întreaga gamă a infracțiunilor mai ușoare și de interes mai degrabă privat [1]).

Toate aceste infracțiuni ar urma să fie judecate de Judecătorii, pe baza unei „proceduri sumare", în primă și ultimă instanță și doar cu dreptul constituțional de recurs direct la o secțiune criminală anume a Curții de Apel.

Infracțiunile mai grave cum ar fi: toate crimele și delictele calificate ca, de pildă: bancruta frauduloasă, escrocheriile în care ar fi mai mulți păgubași, bigamia, incestul, și în genere toate infracțiunile cu caracter sexual, etc., ar urma să fie judecate, după aceiași „procedură sumară" de Tribunale, pe baza unui act formal, de acuzare (Rechizitor sau Ordonanță Definitivă) și în prezența reprezentantului Ministerului Public.

Judecătoriile s'ar sesiza direct prin trimiterea actelor de către organele de cercetare, rolul Parchetului restrângându-se doar la pricinile de competența Tribunalului.

Hotărârile Judecătoriilor ar fi executorii, recursul ne-suspendând executarea decât pe bază de cauțiune și cu învoirea Curții.

Pentru infracțiunile de competența Tribunalului, arestarea inculpatului ar fi obligatorie și el nu s'ar putea libera decât după pronunțarea sentinței de primă instanță și anume: în caz de achitare, imediat; iar în caz de

[1]) De pildă, pe lângă infracțiunile ce sunt acum în competența judecătoriilor, să fie trecute și cele prevăzute în: Cartea II Titlul IV Cap. I și II, Titlul V, Titlul VI Capit. V și VI, Titlul VII Cap. II, Titlul IX Cap. II, Titlul XII Capit. II, Titlul XIII Cap. I, art. 473—490 Cap. II Art. 495—505, Titlul XIV Capit. III și IV și V din Co dul Penal.

condamnare, numai potrivit unei încuviințări a Curții, pe baza apelului declarat, și darea unei cauțiuni.

Toate infracțiunile de competența Tribunalului ar fi susceptibile de apel la Curte și apoi recurs la Casație.

Prin „procedură sumară", deopotrivă aplicabilă la cele două instanțe de primul grad, se înțelege putință de a se acorda cel mult două termene la cererea fiecăreia din părți și pentru oricare motiv, în afară de forța majoră. Părțile (și deci și Procurorul la Tribunal) sunt obligate să-și înfățișeze singure dovezile în fața instanțelor, rolul acestora reducându-se doar la examinarea și aprecierea probelor înfățișate de părți.

Cazurile de forță majoră vor fi cercetate personal de către magistrații instanței, la nevoe asistați de medicul legist. Amânarea fără just motiv al pricinelor, peste termenele fixate în procedura sumară, ar da loc unei imediate sancționări severe ai magistraților, aplicate, pe baza raportului Ministerului Public, de către șeful erarhic direct.

Tuturor pedepselor ar urma să nu li se mai statornicească decât un maximum relativ și un minim general, pentru fiecare specie de pedeapsă, pentru a se lăsa o mai mare putere de apreciere judecătorilor.

In fine, pentru a se preîntâmpina o supra aglomerare a instanțelor, se va prevede pe cale administrativă să nu se treacă pe condica de ședință mai mult de 15 pricini la Tribunale, și 20 la Judecătorii.

Toate acestea precedate de o amnistie cât mai largă pentru ca noua operă — democratică — a represiunei să însemne, în adevăr, un început.

* * *

Iată pe scurt, pe foarte scurt, câteva frânturi din gândurile pe care mi le-a sugerat această broșură și tălmăcirea ei. Nu mă îndoesc că cetirea ei va face să încol-

țească și alte gânduri mai bune în mințile cetitorilor, fie ei juriști sau nu.

Nu știu ce cronicar pătrunzător și foarte spiritual nota într'o revistă de-a noastră[1]) *că „anglofilia" la noi Românii este ceva „latent". Facă Domnul, ca sub flamura gestului Regal de răsturnare a alianțelor de la 23 August 1944, principiile de bază ale democrației britanice — și nu răstălmăcirea lor*[2]) — *și structura sufletească a cetățeanului englez, să devie pentru noi un țel... „viru lent" !*

Radu-Alexandru Florescu
Doctor în Drept
Procuror la Tribunalul Ilfov

[1]) „Viața Romînească" Noembrie 1944 p. 110.

[2]) Sau, cum ne-a prevenit și pe noi D-l Churchill în discursul său din 9 Decembrie 1944 din Camera Comunelor: „Să avem un oarecare respect pentru democrație și să nu folosim acest cuvânt prea ușor. Democrația se stabilește pe baza legii și a votului universal, popular, liber, nestingherit...". Democrația, înseamnă înainte de orice, bună credință, și respect al aproapelui și al adevărului, și dragoste de țară, mai presus de orice!

JUSTIȚIA BRITANICĂ

1. — INTRODUCERE

Administrația justiției în Anglia și Țara Galilor

Potrivit unei vechi tradiții, este treaba Regelui, lucrând prin judecătorii, coronerii, sherifii și alți ofițeri ai săi, să apere ordinea publică în regatul său din Anglia. Sau, pentru a împrumuta chiar cuvintele lui Blackstone[1]): „Maiestatea Regelui este, atât prin funcțiunea cât și demnitatea sa regală, cea mai de seamă păstrătoare a păcei înlăuntrul ținuturilor sale; și el poate împuternici pe oricine să vegheze ca pacea să fie păstrată și să pedepsească pe cei ce o turbură: de aci și denumirea obicinuită de Pace a Regelui". Incât, până curând, actul formal de acuzare, numit „indictment", se sfârșea prin declarațiunea că infracțiunea ce se pune în sarcina inculpatului este „împotriva păcei stăpânului nostru Regele, a Coroanei și demnității lui".

Scopul acestui studiu este de a face o scurtă dare de seamă pe înțelesul tuturor cu privire la instituțiunile și procedura prin care se administrează justiția penală și este păstrată Pacea Regelui, în zilele noastre, în Anglia și Țara Galilor[2]). Dar pentru a o putea face cât mai

[1]) Sir William Blackstone (1723—1780) autorul cunoscutelor „Comentarii asupra Legilor Angliei" (1765—1769).

[2]) In Scoția sistemul legal, deși asemănător ca principii, e oarecum deosebit.

uşoară de înţeles, este nevoe să începem cu două paragrafe preliminare închinate, primul, aşa numitului sistem „acuzatorial"; iar cel de-al doilea, clasificărei infracţiunilor.

Sistemul Acuzatorial

Există o deosebire fundamentală între dreptul penal Englezesc şi cel al principalelor State ale Continentului European. Această deosebire constă în aceia că sistemul englezesc mai este şi acum, cel puţin în teorie, „acuzatorial", pe când cel continental este „închizitorial". Pentru a lămuri această deosebire este nevoe să facem o scurtă digresiune în istorie.

In Evul Mediu timpuriu, crimele erau socotite în general, în tot cuprinsul Europei occidentale, ca nişte pricini care le priveau în deosebi pe părţi, pe criminal şi pe victimă, sau pe rudele acesteia. Era treaba părţii lezate, sau a familiei ei, să aducă pe infractor în faţa justiţiei, şi ambele părţi erau privite ca stând pe un picior de perfectă egalitate, aşa cum stau ele astăzi într'o instanţă pur civilă, şi aceasta până într'atât, încât, potrivit unor uzanţe, se cerea uneori ca nu numai cel învinuit, dar şi acuzatorul lui, să fie deopotrivă întemniţat până la pronunţarea judecăţii.

Pe acele vremuri, problema vinovăţiei sau nevinovăţiei inculpatului nu era socotită ca fiind de resortul judecăţii omeneşti ci, pe cât cu putinţă, a celei dumnezeieşti. Procedura cea mai de seamă prin care se invoca judecata divină, era aceia de a cere învinuitului, împotriva căruia existau îndestulătoare prezumţii de vinovăţie, să se supună Ordaliei. Sau i se mai putea cere să se desvinovăţească, dacă era în măsură să o facă, prin mijlocirea unor compurgatori, adică prin mărturia sub jurământ a unui anumit număr de rude sau vecini,

chemaţi să declare cum, că, potrivit credinţei lor, inculpatul nu este vinovat de fapta ce i se pune în sarcină; o procedură care, într'o vreme când jurământul falş era socotit că atrage după el imediata urgie a lui Dumnezeu, implica deasemeni o preferinţă dată mai degrabă judecăţii divine decât celei omeneşti. Apoi, în al treilea rând se mai recurgea în dese cazuri şi la judecata prin luptă: părţile, sau reprezentanţii lor înarmaţi, se înfruntau într'un duel public, cu arme şi potrivit unor canoane sever statornicite prin uzuri, iar rezultatul luptei era considerat a fi hotărît însăşi pricina[1]). Acesta era sistemul acuzatorial, în înfăţişarea lui cea mai neînduplecată.

Cu timpul însă şi sub înrâurirea interesului crescând pe care îl manifestau Guvernele în materia represiunei infracţiunilor, acest sistem generalizat fu cu încetul modificat în Anglia şi cu totul părăsit în restul Continentului. Pe ambele ţărmuri ale Mânecii, încrederea în Ordalii, compurgatori, şi judecata prin luptă, fu înlocuită prin încrederea acordată unor dovezi supuse judecăţii raţiunei. In Anglia, datoria de a hotărî asupra problemei vinovăţiei sau nevinovăţiei fu lăsată din ce în ce mai mult în seama unui „juriu mic" *(petty jury)*, alcătuit din cei „doisprezece bărbaţi credincioşi" care, trecând prin stadiul de simpli cercetători şi martori ai pricinelor, deveniră ceeace sunt azi, judecătorii neatârnaţi ai probelor ce le sunt înfăţişate de martorii acuzării şi ai apărării. Incât, sistemul acuzatorial, care se sprijină, pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, pe iniţiativa persoanelor particulare, a mai rămas şi acum în vigoare într'o foarte mare măsură. Cu toate că astăzi, după cum

---

1) Ultima judecată prin luptă avu loc în 1623, dar în fapt lupta nu avu loc. Instituţia rămase totuşi într'o pe jumătate uitată vigoare până în anul 1819, când fu abolită în urma unei propuneri ce se făcu într'un proces, de a reînvia această procedură medievală.

vom avea prilejul să vedem, un foarte însemnat număr de persoane şi instituţiuni — *Coronerii*, Judecătorii de Pace, Poliţia şi Directorul Urmăririlor Publice — supraveghează, iau parte şi ajută chiar în mare măsură acuzarea privată, rămâne totuşi adevărat (şi azi poate chiar mai mult decât altădată) că principiul care domină procedura penală engleză este acel al desăvârşitei imparţialităţi între acuzat şi acuzator. Iar drept ilustrare a acestui principiu stă faptul că acuzatul, în timpul judecăţii, nu poate fi supus nici unui interogator silit de către judecător sau acuzator şi, în timpul instrucţiei, trebue să fie prevenit dinainte să fie precaut ca să nu se dea de gol.

Sistemul Inchizitorial

Opus sistemului numit „acuzatorial" este cel „inchizitorial", care se aplică mai în toate ţările de pe Continentul European. Acest sistem îşi află obârşia în secolul al doisprezecelea şi izvorul în practicele bisericeşti. Având de guvernat peste o mare organizaţiune internaţională, cu întinse răspunderi de ordin administrativ şi disciplinar, înaltele autorităţi ale Bisericei se văzură tot mai des chemate a se pronunţa asupra unor pricini criminale, de rea purtare sau de încălcare ale disciplinei canonice, săvârşite de subordonaţii lor. Atunci când un Episcop avea motive a bănui că un anumit preot din eparhia sa ducea un traiu potrivnic moralei sau înstrăina din bunurile bisericeşti, el era nevoit, mai înainte de a lua măsurile de cuviinţă, să se convingă personal de realitatea faptelor puse în sarcina celui învinuit. Cum pricina era de ordin prea intim pantru a putea fi supusă votului cetăţenesc, şi cum preoţii nu se puteau bate în duel, iar Ordaliile îşi cam pierduseră, în ochii oamenilor culţi, din încrederea ce o inspiraseră odinioară, începu să se înfiripe obiceiul de a se desemna anumiţi preoţi, anume însărcinaţi cu cercetarea acestor fapte, care — în îndeplinirea misiunei lor — adoptară sistemul de a asculta în de-aproape pe bănuit, cât şi pe cei ce-l învinovăţeau. Inchizitorul nu avu, la început, decât arareori prilejul de a cerceta cazuri de erezie, încât sistemul inchizitorial începu a fi privit, de ambele părţi ale Mânecii, drept o procedură cu mult mai luminată decât altele, şi sfârşi prin a fi întrebuinţată şi de curţile laice, împământenindu-se într'atât, încât a ajuns să domine astăzi mai toate procedurile penale ale Statelor de pe Continent. Spre deosebire de sistemul acuzatorial, această procedură de cercetare se sprijină pe principiul că este în menirea judecătorului, ajutat de către acuzatorul public, să descopere singur adevărul şi că pentru aceasta nu există alt mijloc mai nimerit şi mai raţional decât de a lua declaraţii şi contra-declaraţii învinuitului. Iar faptul că acest sistem a dus cu timpul la acordarea unei prea depline încrederi până şi mărturisirilor silite, şi de aci la consfiinţirea practicei torturilor şi schinjuirilor, încă şi astăzi în parte în fiinţă, nu trebue socotit decât drept o consecinţă firească a aplicării unei idei care, la obârşie, reprezenta totuşi o izbândă a raţiunei şi a bunului simţ. Şi este de asemenea cazul să recunoaştem că a fost, în toate timpurile, un lucru foarte anevoios de a împiedica tendinţa naturală a Poliţiei de a se transforma în „inchizitori".

Clasificarea Infracţiunilor

In mai toate codurile penale Europene, cum e de pildă Codul Penal Francez, infracţiunile sunt clasificate potrivit unui criteriu foarte simplu şi anume: după gradul pedepselor ce urmează a le fi aplicate. Codul Francez cunoaşte astfel trei categorii de infracţiuni: crimele, de-

lictele şi contravenţiile. Fiecăreia dintre aceste categorii îi corespunde câte o instanţă: Curtea cu Juri, pentru crime; Tribunalul corecţional, pentru delicte; şi Tribunalul de simplă poliţie, în ce priveşte contravenţiile — iar fiecărei categorii de infracţiuni îi corespunde şi o procedură anumită.

In dreptul englez nu este cu putinţă a se găsi o atare clasificare simplă a infracţiunilor.

In principiu, dar şi acesta foarte relativ, putem spune că legea engleză deosebeşte două categorii mari de infracţiuni: *indictable offenses*" şi *non-indictable offenses*. Primele sunt infracţiunile mai grave ce trebuesc, sau pot fi, judecate de un juriu, în baza unui act formal de acuzare numit *indictment*, despre care am mai pomenit. *Non indictable offenses* sunt toate celelalte infracţiuni, şi cum în sistemul de procedură britanic nu există altă alternativă judecăţii de către un juriu, decât de a fi judecat de către o Judecătorie de Pace într'una din „Micile Sesiuni" (petty sessions), sau de instanţa unde funcţionează un „magistrat salariat" (stipendary magistrate), aceste din urmă infracţiuni mai sunt denumite uneori şi *„infracţiuni de competenţa instanţelor de jurisdicţie sumară"*.

Infracţiunile *„indictable"* se împart şi ele, potrivit unei vechi tradiţii, în trei clase şi anume: trădările („treasons") feloniile („felonies") şi simple delicte („misdemeanours"). Despre „trădări", acele „crime odioase prin care se încearcă turburarea prin violenţă a acelor instituţiuni ce au fost creiate în scopul de a menţine pacea şi fericirea în societate" [1]), este zadarnic să spunem prea mult. Anevoinţa de a se găsi o definiţiune exactă infracţiunilor denumite „felonii", trebue socotită drept un grav, dar poate nu tocmai atât de însemnat,

1) Judecătorul Şef Marshall al Curţii Supreme a Statelor Unite.

cusur al legii noastre. Pentru a împrumuta cuvintele unui mare doctrinar [1]): „deosebirea ce se face între felonii şi celelalte infracţiuni este foarte veche şi ea ne-a fost transmisă de pe timpurile când aproape toate feloniile erau socotite crime capitale şi când era aproape adevărat a se defini felonia drept infracţiunea care putea pricinui inculpatului atât pierderea bunurilor cât şi a pământului. Cu timpul, însă, deosebirea aceasta a devenit fără prea mare miez şi fără nici o însemnătate practică, întrucât astăzi nu suntem în măsură să prevevedem dinainte care anume pedeapsă o va putea lua un infractor pentru o felonie, sau pentru săvârşirea unui simplu delict de „misdemeanour". In general, se poate spune că felonia este o infracţiune gravă; dar este tot pe atât de adevărat a spune că nu toate infracţiunile grave sunt felonii: sperjurul, de pildă, nu este decât un „misdemeanour", iar deosebirea dintre furtişag („larceny"), care este o felonie, şi luarea pe nedrept, care nu e, este foarte gingaşă, amândouă fiind numite furt de către toată lumea, în afară de jurişti. Această deosebire ce se face între felonii şi simplele delicte nu izbuteşte decât să îngreuneze şi să complice procedura, căci adeseori sunt anumite reguli ce se aplică feloniilor, şi altele simplelor delicte". De pildă, ori de câte ori a fost săvârşită o felonie, orice persoană care are motive temeinice a-l bănui pe autor îl poate aresta fără a avea un mandat din partea magistratului, lucru pe care însă nu-l va putea face în cazul unui simplu delict de „misdemeanour" [2]).

Din cele mai sus expuse reese, aşa dar, că cea mai

¹) Maitland „Justiţie şi Poliţie".

²) Codul Penal al Statului New-York retează acest nod gordian definind feloniile drept toate crimele pedepsibile cu moartea sau închisoarea într'un penitenciar al Statului. Toate celelalte infracţiuni sunt doar „misdemeanours".

însemnată clasificare a infracţiunilor, în zilele noastre, rămâne tot aceia care face deosebirea dintre infracţiunile *indictable* şi *non-indictable*. Cu toate acestea, criteriul general pe care l'am înfăţişat mai sus, potrivit căruia infracţiunile „indictable", sunt acelea ce sunt de competenţa juraţilor, iar cele „non-indictable", cele ce sunt judecate de magistraţi, este mai puţin riguros şi se cere corectat. In fapt, cele două jurisdicţiuni se încalecă. Drept rezultat al legiuirilor moderne care tind să dea o mai mare supleţe legii, sunt astăzi multe infracţiuni ce pot fi judecate, fie pe baza unui act formal de acuzare de către un juriu, fie de o instanţă de jurisdicţie sumară. Nu trebue uitat că Judecătoriile de Pace, în „Micile Sesiuni", sunt competente a judeca nu numai simplele delicte, dar mai au puterea de a trimete, după o instrucţie preliminară, pe învinuit în judecarea juraţilor, pe baza unui „indictment". Ca atare, ori de câte ori o persoană este adusă în faţa magistraţilor sub învinuirea de a fi săvârşit vreuna din infracţiunile „încălecătoare de competenţă" de care am vorbit mai sus, instanţa, în multe cazuri, va putea, dacă socoteşte de cuviinţă, considera infracţiunea drept una de natură „non-indictable". Este totuşi de datoria instanţei să-l previe pe inculpat, în acest caz, că el este îndrituit a fi judecat de către un juriu. Dacă el declară că nu înţelege să facă uz de acest privilegiu (a cărui folosire îi poate căşuna aplicarea unor pedepse mai grave decât acelea ce este în drept a le pronunţa instanţa de jurisdicţie sumară), judecătorii vor păşi la judecarea pricinei, ca şi cum nu ar fi vorba decât de un simplu delict. Dacă însă, dimpotrivă, inculpatul va declara că alege judecata prin juriu, magistraţii vor începe o instrucţie preliminară a pricinei, la sfârşitul căreia ei sunt în drept a-l scoate din cauză, dacă-l găsesc nevinovat, sau să-l

trimeată în faţa Curţii cu juraţi pe baza unui act formal de acuzare[1]).

Oricare ar fi maximum osândei prevăzut de lege pentru o infracţiune, magistraţii nu vor putea aplica o pedeapsa mai mare decât amenda până la Lstq 100 sau închisoare până la cel mult şase luni[2]).

Pentru a înfăţişa cât de mult s'a întins prectica de a se reţine de către judecători pricinile „indictable" încălecătoare de competenţă, va fi îndeajuns să citām următoarele cifre ale anului 1937. In acest an, numărul total al persoanelor ce săvârşiseră în Anglia şi Ţara Galilor infracţiuni „indictable" a fost de 77.529. Din acestea, numai 7648, sau 9,8%, au fost judecaţi de juriu.

* * *

Autorităţile principale ce sunt însărcinate cu descoperirea şi urmărirea infracţiunilor sunt: „Coronerii", Poliţia, Judecătorii de Pace şi Directorul Urmăririlor Publice. Dintre toţi aceştia, „Coronerii", deşi nu sunt cei mai însemnaţi, sunt totuşi cei mai vechi, şi ca atare sunt vrednici a fi citaţi primii.

---

[1]) Sunt totuşi anumite infracţiuni, cum sunt acelea săvârşite de persoane iresponsabile, în care magistraţii pot socoti că pricina este dovedită, fără însă a pronunţa o condamnare sau a trimete în judecata juriului.

[2]) Judecătorii pot condamna, în unele cazuri, cum sunt acelea săvârşite de minori, şi la biciuire.

2. — „CORONERII"

Funcţiunea de „coroner" poate fi urmărită până în secolul al doisprezecelea. La început, această funcţiune era foarte întinsă şi cuprindea în principiu îndatorirea de a cerceta toate pricinile în care Coroana putea pretinde la o amendă sau la confiscarea unui anumit bun al infractorului. „Funcţiunea a fost creiată pentru a veghea asupra intereselor băneşti ale Coroanei, şi în deosebi a acelor interese băneşti ce izvorau din aplicarea legilor penale" [1]). Cu timpul însă, menirea „Coronerilor" a ajuns să fie restrânsă doar la cercetarea deceselor nefireşti sau violente, şi la cazurile de descoperiri de comori ascunse. Din aceste două îndeletniciri, primele sunt fără îndoială cele mai însemnate şi ele au încetat, de mult, să mai aibă vreo legătură cu interesele strict băneşti ale Coroanei.

Pentru a putea cineva fi numit „Coroner", este neapărat nevoe să fie avocat pledant sau avocat procedural („solicitor", „avoué" pe franţuzeşte), sau practician autorizat al medicinei. Unii dintre ei au amândouă aceste îndeletniciri. In Anglia sunt 354 funcţiuni de „coroneri" ce sunt îndeplinite de 309 persoane, dintre care unele, deci, deţin chiar mai mult de un singur post de acest fel.

Pentru a-şi putea întreprinde cercetările, „Coroner-ul" este nevoit să convoace un juriu alcătuit din nu mai puţin de şapte şi nici mai mult de unsprezece persoane.

---

[1]) Holdsworth: „Istoria Legislaţiei Engleze".

Cadavrul este examinat atât de „coroner”, cât şi de juraţi. Martorii sunt ascultaţi sub jurământ, şi acolo unde sunt bănueli de crimă, mărturia lor este luată în scris. Verdictul juriului este de asemenea aşternut în scris, şi actul care cuprinde rezultatul cercetărilor este numit „inquisition”.

Intrucât este de datoria acestei instanţe a „coroner-ului” să descopere şi cauzele imediate ale deceselor pe care le cercetează, dacă se ajunge la convingerea că moartea victimei se datoreşte asasinatului sau omuciderii, instanţa va putea să-şi extindă cercetările şi asupra faptelor care au pricinuit decesul, cum ar fi: otrăvirea cu arsenic, împuşcarea în inimă, sau săvârşirea unei operaţiuni chirurgicală în mod neglijent, precum şi pentru descoperirea persoanei care a administrat otrava, a tras glonţul şi a făptuit operaţia. Actul de inchiziţie care cuprinde şi numele persoanei învinuite de omucidere sau asasinat, este echivalat cu un act formal de acuzare („indictment”), şi atrage în mod firesc trimiterea în judecată a acestei persoane, ca şi cum ar fi vorba de un act de procedură de drept comun.

In mod obicinuit, instrucţia se mai face încă odată, independent de cercetările „coroner-ului”, de către Judecători, şi rezultatele ambelor instrucţii sunt înaintate instanţei de judecată. Cu toate acestea, în scop de a nu se păşii la o îndoită instrucţie a pricinei, o dispoziţie recentă a legii prevede că în cazul în care „coroner-ul” ar fi informat că o anumită persoană s'ar afla inculpată de săvârşirea unui omor sau asasinat, în faţa unui Judecător, el va trebui — dacă nu are motive temeinice să facă în altfel — să-şi amâe cercetările până la terminarea instrucţiei judiciare propriu zise. El le va putea continua, însă, după terminarea instrucţiei judiciare, dacă va crede că este cazul: dar constatările lui nu vor trebui în nici un caz să fie contrarii rezultatelor instrucţiei penale.

Au avut loc numeroase discuţiuni publice cu privire la chestiunea de a se şti dacă este bine ca „Coronerii” şi juriul lor să fie lăsaţi să-şi extindă cercetările şi dincolo de simpla constatare a cauzelor imediate ale morţii. In pricinile în care sunt bănueli de crimă, este puţin probabil să nu se afle şi o persoană bănuită a fi săvârşit-o. Cel bănuit este osândit să stea inactiv. El nu va şti nici de cine, nici pe ce temeiuri, este bănuit. La adăpostul ficţiunei că nu ar fi vorba de o instrucţie propriu zisă, ci doar de simple cercetări, se vor culege dovezi împotriva lui, uneori fără ca el să fie măcar de faţă în timpul acestor cercetări. Regulile privitoare la administrarea probelor vor putea fi, şi sunt adeseori, călcate în picioare, cu acest prilej. Persoana bănuită va putea fi chemată să dea declaraţii ca informator, şi i se vor putea pune întrebări, şi oricât am încerca să ascundem faptul, scopul adevărat al acestor întrebări nu va fi altul decât acel de a-i da în vileag vinovăţia. Rezultatele la care s'a ajuns, în multe cazuri, prin acest procedeu, au fost de a supune unui sever interogator pe cel bănuit. Pe scurt, s'a ajuns la convingerea că există o adevărată primejdie ca, în faţa „coronerilor”, unul din cele mai însemnate principii ale procedurei penale engleze să fie nesocotit şi anume: principiul acuzatorial, potrivit căruia nici un bănuit nu poate fi constrâns, prin întrebări meşteşugite şi răspunsuri silite, să-şi recunoască singur vinovăţia, în afară de cazul în care, punându-i-se în vedere dovezile strânse împotriva lui, el se învoeşte a fi interogat.

Ca atare, este lesne de prevăzut că nu va mai trece multă vreme până când puterea pe care o au „coronerii” de a-şi extinde cercetările şi dincolo de descoperirea cauzelor imediate ale morţii va fi restrânsă, şi toată in-

strucţia preliminară privitoare la identificarea ucigaşului va fi lăsată în sarcina magistraţilor singuri [1]).

Cu toate acestea, existenţa acestui ofiţer de poliţie judiciară a cărui principală îndatorire este de a cerceta din oficiu şi aproape automat, fără zăbavă şi independent de Poliţie, cazurile de moarte suspectă şi violentă, este totuşi de netăgăduit folos. Atari cercetări sunt în deosebi utile atunci când nu sunt motive temeinice de a se bănui că ar fi fost săvârşită o crimă, întrucât o cercetare mai adâncită a pricinelor morţii poate foarte bine să dea în vileag tocmai elementele unei atari suspiciuni.

In anul 1937, au fost efectuate 31.575 de cercetări de către „Coroneri", în Anglia şi Ţara Galilor, iar în 53 de cazuri s'au pronunţat verdicte pentru crime de omor săvârşite cu voinţă [2]).

---

[1]) Acum vreo şaizeci de ani, o cercetare a unui caz de moarte suspectă prin otrăvire de către un „coroner", cercetare care de altfel se opri aci, deveni apoi o cauză celebră bine cunoscută. E vorba de cercetarea ce se făcu în anul 1876 cu privire la cauzele morţii unui avocat numit Charles Batho. Procedura ţinu mai bine de o lună, şi fu condusă în numele Coroanei, de către însuşi Procurorul General. Bănuita, o femee, pe care o învinovăţea opinia publică, fu cercetată mai bine de cinci zile. O dare de seamă asupra acestei pricini poate fi găsită în cartea lui Sir John Hall „The Batho Mystery".

[2]) Dar în 33 din aceste cazuri, persoana împotriva căreia s'a dat verdictul îşi pusese capăt zilelor de îndată după săvârşirea crimei. Este interesant de observat că din aceste 33 de cazuri, 22 de crime fuseseră săvârşite de femei şi numai 11 de către bărbaţi.

3. — POLIŢIA

Policeman-ul modern, sau gardian public, este urmaşul în linie directă a acelui funcţionar medieval numit „Petty Constable", al cărui nume îl regăsim încă în anul 1252. Funcţiunea de „Petty Constable" era legată de circumscripţia unei eparhii; era o funcţiune anuală, obligatorie şi gratuită, şi tocmai fiindcă era gratuită, a ajuns cu timpul să fie îndeplinită de o categorie inferioară de reprezentanţi plătiţi ai comunelor.

Menirea acestor gardieni publici a fost rezumată într'o veche zicală care spune că ei sunt ochii şi mâinile Judecătorului de Pace; ochii, ca să vadă, să descopere şi să fie martori ai infracţiunilor; mâinile, ca să execute chemările şi mandatele de arestare ale Judecătorului. Dar sistemul de organizare ce nu punea la îndemâna Judecătorilor decât ochi şi mâini atât de rău aleşi, prost plătiţi şi nedisciplinaţi, pare să fi dat mult temeiu plângerilor obşteşti: poliţaii rurali ai lui Shakespeare, Dogberry şi Verges [1]), sunt departe de a constitui portrete măgulitoare. Incă vreme de un veac după Shakespeare, Londra şi ţara întreagă îşi făceau concurenţă în ce privea numărul şi îndrăzneala hoţilor, tâlharilor şi borfaşilor respectivi.

Primele începuturi serioase de îndreptare le datorăm douor oameni, Henry Fielding, autorul lui Tom Jones, şi fratelui său vitreg Sir John Fielding, care fură pe rând magistraţi ai instanţei poliţieneşti din Bow Street,

---

[1]) „Multă zarvă pentru nimic"

între anii 1748 și 1780. „Prin folosirea unor detectivi regulat plătiți, Sir John Fielding izbuti să asigure o oarecare siguranță pe străzile Londrei și aceasta cu mult mai lesne decât reușiseră să o facă, înainte de reforma lui, cei două mii de Polițai ai orașului: iar curând după aceia îi se încuviință să înjghebe, cu titlul de experiență, un mic corp aparte de poliție, organizat pe baze cu totul noui. Această trupă, numită Patrula Pedestră a instanței din Bow Street, era împărțită în optsprezece secțiuni, din care treisprezece (numite Secțiuni Rurale) patrulau șoselele de intrare în Metropolă, în vreme ce restul de cinci secțiuni (numite Secțiuni Orășenești) supravegheau străzile din centru. Salariile ce le primeau acești oameni erau foarte ridicate, față cu cele obicinuite cel mai de rând dintre acești polițai primind o leafă de cel puțin 2 shillingi și jumătate pe noapte. Această organizare se dovedi foarte folositoare, și cu câțiva ani mai târziu putințele acestui corp de Poliție fură întinse, prin creiarea unei secțiuni de polițiști călări, care aveau menirea să supravegheze siguranța călătorilor pe principalele șosele ale țării. Cu toate că aceste patrule nu erau alcătuite decât din opt oameni, e drept însă: foarte bine înarmați și înzestrați cu cai foarte buni, ele izbutiră să asigure împrejurimilor Londrei o siguranță cu mult mai mare decât aceia de care se bucuraseră ele până atunci" [1]).

Polițiștii din Bow Street, care erau în deobște cunoscuți sub numele de „Alergătorii din Bow Street", deveniră renumiți prin iscusința și înțelepciunea lor.

„Poliția Nouă"

Frații Fielding făcură primii pași, dar aceștia nu erau decât primii. Abea după scurgerea a încă cincizeci de

[1]) W. L. Melville Lee: „O Istorie a Poliției în Anglia".

ani, se păși mai departe. In anul 1829, Sir Robert Peel, în calitate de Ministru de Interne, trecu prin Parlament legea prin care se creia Poliția Metropolitană, și tot datorită lui se ajunse în câțiva ani la desăvârșita reorganizare — sau, mai bine zis: la prima organizare — a Poliției țării. Noua Poliție Metropolitană nu era supusă nici unei administrațiuni, dar se afla sub autoritatea directă a Ministerului de Interne. Administrația ei lăuntrică era dată în seama a doi magistrați, mai târziu numiți Comisionari, și sediul ei se afla acolo unde se află și azi, la Scotland Yard. Pentru a sublinia caracterul lor civil, noulii gardieni publici purtau, așa cum se mai poate vedea în vechile numere ale ziarului satiric Punch, pălării „haut de forme", care nu fură înlocuite cu căștile moderne decât în anul 1864. După numele de botez al întemeetorului lor, membrii acestei noui organizații polițienești începură să fie cunoscuți sub denumirea populară de „Bobbies" sau „Peelers" [1]).

Este straniu a constata că noul corp polițienesc fu primit, la început, cu o foarte puternică opunere populară. „Săptămână după săptămână, anumite gazete publicară atacuri din ce în ce mai înverșunate împotriva ei: nici o născocire absurdă nu era nesocotită. Se urmărea o lovitură de Stat, prin care Sir Robert Peel tindea la așezarea Lordului Wellington pe tron — libertatea tradițională engleză urma să fie înlocuită printr'o tiranie militară — sub motiv de a asigura protecția populației, Guvernul urmărea creiarea unui inchiziții politice; în fapt, tot ce se putea născoci mai neadevărat și mai neverosimil în această privință, prindea de îndată interesul cetitorilor și mulți din ei le și dădeau cre-

[1]) Bobbie, prescurtare a numelui Robert, pare să fie singurul care a supraviețuit.

zzare"[1]) Dar autoritățile nu se clintiră în politica lor și în foarte scurtă vreme noul corp deveni o pildă pentru toate polițiile britanice și, cu timpul, fu imitat până și în Dominioane și Colonii. Legea Corporațiunilor Municipale din 1835 obligă toate Consiliile Comunale să înființeze, după acest model, un corp permanent și retribuit de polițiști, pus sub oblăduirea și supravegherea Comitetului de Siguranță al Consiliului. In 1839, județele fură împuternicite, iar în 1856 obligate, să înființeze astfel de corpuri sub controlul Judecătorilor de Pace[2]).

„Incât, au ajuns să fie, în zilele noastre, patru feluri de organisme polițienești în Anglia și Țara Galilor... Poliția Metropolitană, Poliția (deosebită) a Orașului Londra, Poliția Județeană și Poliția Comunelor"[3]). Singură, Poliția Metropolitană se află sub autoritatea directă a Ministrului de Interne, celelalte corpuri aflându-se sub controlul diferitelor autorități locale; dar unele legi de aplicare generală asigură norme uniforme cu privire la recrutarea și organizarea tuturor serviciilor polițienești.

In luna Septembrie 1938, Poliția Metropolitană număra un total de 19.455 membri, din care 15.703 sunt simpli gardieni (constables), iar restul este alcătuit din gradele mai înalte și anume Intendenți Superiori (16), Inspectori (910), și Sergenți (2804). Forța totală a corpurilor polițienești din Anglia și Țara Galilor se ridică la circa 60.000 de persoane, ceeace arată că Poliția Me-

[1]) Melville Lee op. cit.: "Alunecarea poliției franceze pe povârnișul spionajului politic pare să fi fost pricina care a întârziat reforma polițienească în Anglia, și teama ca nu cumva organizarea unui corp polițienesc, pus sub controlul Guvernului, să ascundă țelurile politice. explică în mare măsură dușmănia cu care a fost privită la început Poliția Metropolitană.

[2]) Sir Edward Troup: „Ministerul de Interne".

[3]) Ibid.

polițienești ale țării. Corpul Metropolitan este comandat de un Comisionar Șef, care în prezent este Vice-mareșalul aerului Sir Philip Game, fost Guvernator al Nouei Galii de Sud. Comisionarul Șef și Comisionarii Ajutători sunt numiți de către Rege pe baza recomandării Ministerului de Interne. Polițiile Comunale și Județene sunt comandate de un Comisar Șef, care provine de obiceiu dintre ofițerii în retragere ai Armatei: ei sunt numiți de către Comitetele Speciale ale Judecătorilor localnici care, în Comune, poartă denumirea de „Comitete de Siguranță" (Watch Comitee).

Scotland Yard

Scotland Yard[1]) cartierul general al forțelor Poliției Metropolitane, are un întins renume pe toată suprafața lumei. Dar credința populară cum că Yard-ul ar exercita o autoritate generală asupra tuturor forțelor polițienești ale țărei, nu se sprijină pe nimic adevărat. Chiar și în caz de omor sau asasinat, detectivii de la Scotland Yard nu pot lua parte la cercetări decât dacă sunt chemați să o facă de către Comisarul Șef local. Poliția Metropolitană este în deobște, după cum îi arată și numele, Poliția Londrei. Dar, în afară de ajutorul întâmplător pe care îl pot da unii emisari speciali forțelor polițienești locale, la cererea acestora, sunt două domenii însemnate în care membrii Scotland Yard-ului îndeplinesc funcțiuni naționale. Astfel este cazul Diviziei Speciale a Scotland Yard-ului care e însărcinată cu paza oamenilor publici, ai mosafirilor de vază, cu supravegherea străinilor, și cu pricinile privitoare la arme și explosivi. Celălalt domeniu, este cel al Casierului Penal. Biroul Central al Scotland Yard-ului păstrează emprentele di-

[1]) Sau mai bine spus: New Scotland Yard.

gitale ale tuturor persoanelor condamnate, în Anglia, la închisoare, pentru infracţiunile mai serioase: astăzi, acest Birou se află în posesiunea a mai bine de o jumătate de milion de astfel de emprente. Biroul mai ţine şi o statistică criminală la zi, care cuprinde şi o biografie a infractorilor, cu referinţe, în deosebi, la felul lor obicinuit de „a lucra", şi care s'a dovedit a fi de un nepreţuit folos în urmărirea lor.

Poliţia Feminină

O interesantă şi însemnată desvoltare s'a dat, în ultimii ani, înrolării femeilor în forţele poliţieneşti, cu care prilej ele s'au dovedit a fi de un nepreţuit ajutor în îndeplinirea îndatoririlor privitoare la protecţia femeii şi a copilului. In Iunie 1938, erau 68 de femei-poliţiste la Londra, şi 111 în Poliţia comunală şi judeţeană. Judeţul Gloucester avea chiar 4 femei poliţiste, care supraveghea zonele rurale încălecate pe motociclete.

Comisarii Speciali

O lege din 1673 da putere legală unui foarte vechiu obiceiu potrivit căruia Judecătorii puteau numi „Comisari Speciali", cu o anumită misiune, cum ar fi aceia de a ajuta la asigurarea liniştei când grave dezordini erau de temut. Adeseori, în timpurile în care nu exista încă o poliţie regulată, aceşti comisari speciali se dovediră foarte folositori. „Cea mai de seamă intervenţie a lor avu loc cu prilejul demonstraţiei uriaşe a Chartiştilor în 1848, când ni se spune că un număr de 170.000 de comisari speciali (printre care se afla şi Louis-Napoleon, viitorul Impărat al Franţei) au menţinut ordinea pe străzile londoneze" [1]). Sub imperiul legii actuale, doi sau

[1]) Troup op. cit.

mai mulţi Judecători Comunali sau Judeţeni, pot, dacă au primit informaţiuni sub jurământ că ar fi de prevăzut anumite dezordini publice, numi şi lua jurământul unui anumit număr de Comisari Speciali. Ultimele regulamente prevăd chiar organizarea unui corp permanent de comisari speciali de rezervă. In anul 1938, acest corp de rezervă număra, — numai pentru Metropolă, — un număr de 9255 membri. Comisari speciali permanenţi mai pot fi, şi sunt adeseori, numiţi la cererea societăţilor de cale ferată, a proprietarilor de canaluri, dokuri, porturi, etc. în scopul de a face protecţia ordinei şi proprietăţii. Cancelarul şi Vice-Cancelarii Universităţilor din Oxford şi Cambridge sunt şi ei împuterniciţi a numi comisari speciali, înlăuntrul Universităţilor lor respective.

Comisarii Speciali au aceleaşi drepturi şi puteri ca şi cei obicinuiţi, în cuprinsul circumscripţiei teritoriale a Judecătorilor care i-au numit.

Puterile şi Indatoririle Poliţiei

„Jurământul pe care îl prestează gardienii publici în faţa Judecătorilor de Pace, la luarea în primire a funcţiunilor, a fost definit drept cel mai caracteristic semn de schimbare a unui simplu organ administrativ local într'un agent împuternicit al Coroanei" [1]).

„Cea mai de seamă îndatorire a gardienilor publici este de a apăra Pacea Regelui şi a-i aduce pe infractori în faţa justiţiei. Pentru a putea păstra Pacea Regelui, gardianul public este dator să împiedice orice turburare a acesteia, precum şi săvârşirea de infracţiuni; iar dacă are suficiente motive de a se teme că o anumită persoană ar avea intenţia să aducă o turburare acestei ordini, sau că un anumit fapt ar putea duce la o astfel

[1]) Lord Halsbury „Encyclopedia Legilor Engleze".

de turburare, e de datoria lui să împiedice săvârşirea unui atare fapt”[1]).

In afară de cazul în care el s'ar afla în executarea unui ordin legiuit, gardianul public lucrează sub propria şi deplina lui răspundere. Dacă săvârşeşte vreun fapt pe care legea nu-i îngădue să-l săvârşeasc — şi legea este destul de grijulie în a-i mărgini puterile — el rămâne personal răspunzător de daune faţă de partea vătămată[2]). Pentru a-i da o mai mare autoritate, gardianul public nu este socotit a fi în slujba autorităţii care la numit, ci a Coroanei; iar Coroana nu poate fi ţinută răspunzătoare de actele ilegale făptuite de către slujbaşii ei.

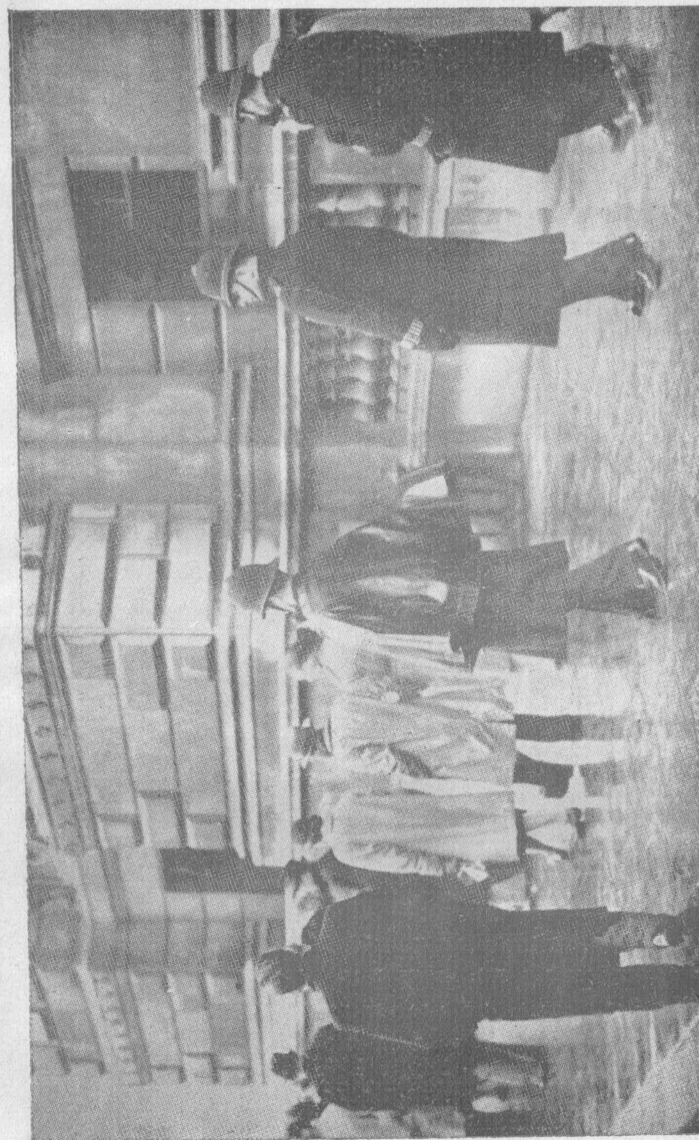
Dreptul de a Aresta

Dreptul pe care îl au gardienii publici de a aresta, îşi găseşte întreitul izvor în: dreptul comun, în legile speciale şi în mandatul de arestare emis de către un magistrat.

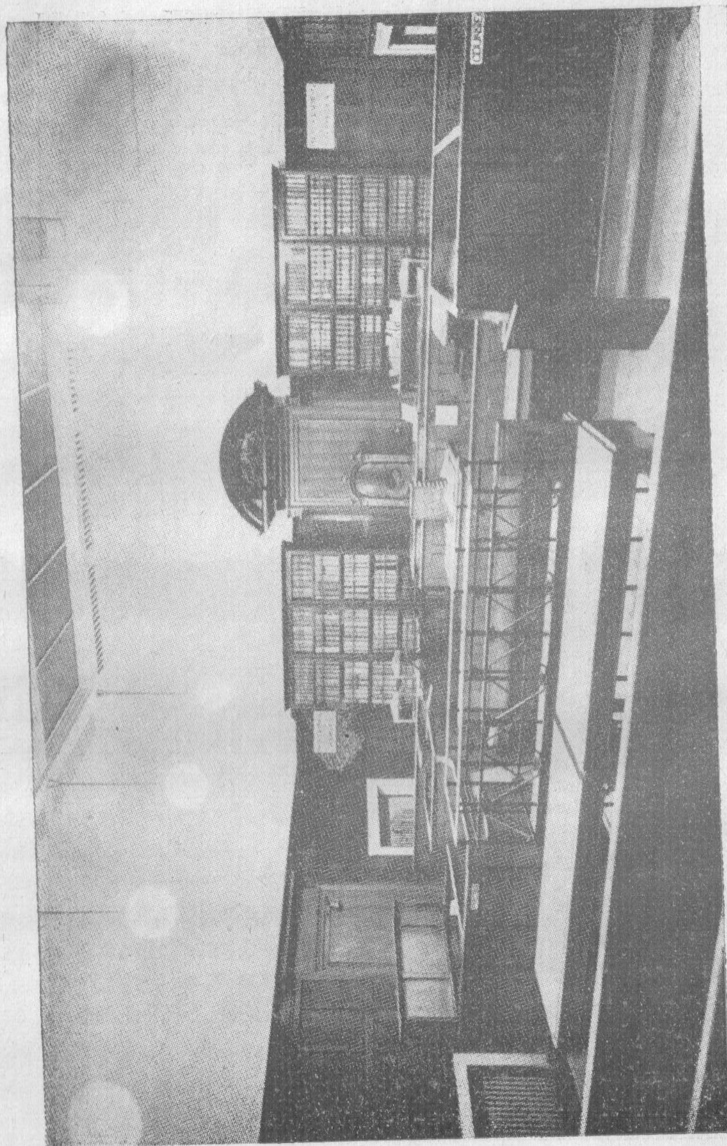
Puterea pe care o are gardianul public de a aresta o persoană, în baza dreptului comun, se mărgineşte doar la cazurile de „trădări” şi „felonii” şi de turburare a ordinei; ca atare, el nu este îndrituit a aresta în cazurile de simple delicte *(misdemeanour)* sau de infracţiuni *non-indictable*, cu excepţia celor privitoare la turburarea ordinei publice. Acest drept însă, astfel mărginit, nu-l deţine doar Poliţia, ci şi oricare cetăţean. Singura putere mai mare pe care o are gardianul public, faţă de simplul cetăţean, este aceia de a putea aresta şi atunci când nu are decât bănueli temeinice că o infracţiune de trădare sau felonie ar fi fost săvârşită, şi că cel arestat este în-

[1]) Ibid.

[2]) In practică însă, daunele sunt mai întotdeauna plătite din fondurile publice.

Poliţia londoneză împrăştiind o manifestaţie politică din faţa Ministerelor pe Downing Street

Sală de şedinţă la instanţa poliţienească din Bow Street

suşi autorul, şi aceasta chiar dacă se înşeală în ambele aceste privinţe[1]).

Puterea de a aresta fără mandat, conferită agenţilor poliţieneşti prin unele legi speciale şi pentru infracţiuni altele decât trădări şi felonii, este în general restrânsă doar la comisari şi se referă în special la cazurile de flagrante delicte[2]).

In ce priveşte dreptul de arestare pe baza unui mandat emis de judecător, sunt prea puţine de spus.

Dreptul de a interoga: „Regulamentul Judecătorilor„

„Cu toate că este datoria Poliţiei de a culege toate informaţiunile cu putinţă privitoare la crimele şi infracţiunile ce au fost săvârşite, ea nu are totuşi, în principiu, puterea de a sili o persoană să desvălue fapte ce îi sunt cunoscute, sau să răspundă întrebărilor ce îi sunt puse[3]).

In 1912, Ministrul de Interne de atunci, ceru Judecătorilor să aşterne în scris, sub forma unui regulament, principiile pe care ei le socoteau călăuzitoare cu privire la felul în care Poliţia este chemată a interoga persoanele particulare, bănuite sau nu, cu prilejul săvârşirii unei infracţiuni.

Statutul legal al acestui Regulament a fost definit de către Curtea Criminală de Apel în felul următor: „In 1912, Judecătorii, la cererea Ministrului de Interne, au aşternut anumite reguli călăuzitoare pentru Poliţie[4]).

---

[1]) Spre deosebire de cetăţeanul obicinuit care e în drept să aresteze, fără a avea mandat, în cazul în care o infracţiune de trădare sau de felonie a fost cu adevărat săvârşită şi are motive serioase a-l bănui pe autor.

[2]) Halsbury op. cit.

[3]) Ibid.

[4]) Aceste reguli sunt în număr de nouă, primele patru fiind statornicite în anul 1912, iar ultimele cinci abea în 1918.

Aceste reguli nu au putere de lege, ele nu sunt decât niște simple instrucțiuni administrative, a căror respectare ar trebui sugerată de către organele polițienești superioare subordonaților lor, în vederea unei aplicări mai drepte a justiției. Și este de dorit să fie așa, căci declarațiunile obținute dela inculpați într'un fel potrivnic principiilor cuprinse în acest regulament, vor putea fi înlăturate din rândul dovezilor de către judecătorul care ia parte la judecată".

Regulile acestea sunt în număr de nouă. Nu este nevoe să le cităm pe toate și în întregimea lor, aici.

Regula I. — Atunci când un agent polițienesc se străduește să descopere pe autorul unei infracțiuni, nimic nu stă împotrivă ca el să pună întrebări, cu privire la infracțiune, oricărei sau oricăror persoane, bănuite sau nu, și de la care el crede că ar putea dobândi informațiuni de preț.

Regula II. — Ori de câte ori un agent al Poliției s'a hotărît să inculpe pe cineva de săvârșirea unei infracțiuni, el este dator să o prevină mai înainte de a-i pune o întrebare, sau de a-i mai pune alte întrebări, după cum este cazul.

Regula III. — Dacă un deținut ar da semn că dorește să facă o declarație, el va trebui să fie prevenit.

Regula IV. — Persoanele deținute nu pot fi interogate fără a fi fost prevenite mai înainte.

Regula V. — Această prevenire urmează să fie făcută cu următoarele, sau asemănătoare, cuvinte: „Dorești să faci o declarație cu privire la faptul ce ți se pune în sarcină? Nu ești silit să o faci, în afară de cazul în care dorești singur să dai o declarație, dar te previn că orice vei declara se va așterne în scris și va putea fi folosit drept dovadă în cursul judecății. Se va avea grijă a nu-i sugera ideia că răspunsurile lui nu vor putea fi folosite decât ca dovezi împotrivă-i, întrucât

o atare teamă ar putea împiedica o persoană nevinovată să dea o declarație ce ar fi în măsură a o desvinovății.

Regula VII. — Un deținut care face o declarație spontană nu poate fi supus, cu acest prilej, unor întrebări meșteșugite, și nu i se va putea pune nici un fel de întrebare, în afară de cele menite a lămuri un amănunt al faptului relatat mai înainte.

Regula VIII. — Când două sau mai multe persoane sunt învinuite de săvârșirea unui acelaș fapt și le sunt luate declarații separat, Poliția nu va trebui să citească fiecărei persoane declarațiunea pe care a dat-o cealaltă, ci va îngriji să i se înmâneze fiecărui învinuit câte o copie după declarația co-învinuitului și Poliția nu va avea dreptul să întreprindă sau să rostească nimic care ar putea da naștere unui răspuns. Dacă cel acuzat dorește să dea o declarație-răspuns, va fi prevenit după formula obicinuită.

Regula IX. — Orice declarațiune făcută potrivit regulilor de mai sus va trebui, ori de câte ori este cu putință, să fie luată în scris și să fie semnată de către declarant, după ce i-a fost cetită și a fost poftit să facă orice îndreptare ar socoti de cuviință.

Se va observa că scopul acestor reguli este de a împăca, pe cât cu putință, cele două cerințe: să nu fie îngreunate peste măsură cercetările ce este chemată a le face Poliția, prin luări de declarațiuni, cu privire la descoperirea autorilor infracțiunilor și pentru strângerea dovezilor necesare judecății; iar pe de altă parte, pentru ca persoanele bănuite să nu fie constrânse, prin vicleșug sau teroare, să se învinovățească singure. Dar această împăcare nu e tocmai lesnicioasă. Căci simplul fapt al cuiva de a se codi în darea răspunsurilor la întrebările ce îi sunt puse, este prin el însuși socotit o prezumție de „încurcătură". Iar datoria ce se află în-

scrisă în regula a II-a, potrivit căreia agentul poliţienesc nu este nevoit să-l prevină pe bănuit decât din clipa în care s'a hotărît să-l pună sub inculpare, îi lasă, acestei îndatoriri, o margine cam prea subiectivă. Cu toate acestea, toţi cei care cunosc metodele de investigare penală, folosite pe Continent, vor recunoaşte de îndată că aceste reguli ajung să împiedice aproape cu desăvârşire, în practică, recurgerea de către Poliţia engleză la aşa zisele „confruntări" între învinuiţi, sau la „reconstituirile de crime" făcute cu participarea lor [1]).

[1]) Regulamentul Judecătorilor nu se aplică faţă de Judecătorii de Pace; dar vom vedea că Judecătorii nu se mai ocupă, aşa cum făceau altădată, cu descoperirea şi strângerea probelor infracţiunilor.

4. — JUDECĂTORII DE PACE [1])

Una din cele mai însemnate şi izbutite născociri ale Evului Mediu, în materia organizării de Stat, a fost aceia a Judecătorilor de Pace, a căror obârşie poate fi urmărită până în anul 1360, pe vremea domniei lui Edward al III-lea. Aceşti magistraţi par a fi fost meniţi, la început, îndeplinirii funcţiunei de poliţai mai mari în grad, şi erau numiţi de Rege, câţiva de fiecare judeţ, dintre persoanele ce se bucurau de un rang social înalt. Principala lor îndatorire era de a-i descoperi şi aresta pe răufăcători, sau de a dispune arestarea lor, de a-i cerceta, şi a lua măsuri pentru ca ei să fie trimişi, pe baza unui act formal de acuzare, în faţa instanţelor de judecată. Dar nu trecu multă vreme şi se dădu acestor Judecători de Pace şi competenţa de a judeca ei înşuşi; numărul lor fu mărit, dar ei continuară a nu fi aleşi dintre juriştii calificaţi.

Cu trecerea veacurilor, se dădu în seama acestor Judecători, prin legi succesive şi multiple, o atât de largă competenţă administrativă şi chiar guvernamentală încât,

1) Titlul de Judecător are două înţelesuri. A spune despre D. Smith că el este un „Judecător judeţean" înseamnă că el e unul din Judecătorii de Pace al unui judeţ, adică este unul din cei circa 20.000 de magistraţi de acest soiu. A vorbi însă despre „D-l Judecător Smith" înseamnă a pomeni numele lui Sir Robert Smith care este unul din Judecătorii Majestăţii Sale, un Judecător al Curţii Inalte, adică un membru al instanţei care numără 40 de jurişti de acest fel.

pe la mijlocul secolului al nousprezece'ea, se putea spune că guvernarea ţării — care nu cunoştea funcţiunile de prefect şi sub-prefect — era încredinţată magistraţilor judeţeni[1]). Prin organizarea, însă, a altor autorităţi administrative, în special a Comisiilor Judeţene, în anul 1888, li se răpi acestor magistraţi judeţeni o seamă de răspunderi guvernamentale, lăsându-li-se doar pe acele pur judiciare.

Comisiile de Pace

Judecătorii sunt împărţiţi şi fac parte din diferite Comisii de Pace, una de fiecare Judeţ (în afară de Yorkshire şi Lincolnshire care au dreptul la trei comisii, una de fiecare subîmpărţire administrativă a acestor judeţe), una pentru fiecare „teritoriu liber" cum sunt Insula Ely, Ripon şi Peterborough, şi una pentru fiecare din cele 200 comune capitale de circumscripţii. A face parte dintr'o Comisie a Păcii era socotit, pe vremuri, o foarte deosebită cinste socială întrucât membrii Comisiilor Judeţene se recrutau dintre proprietarii mai însemnaţi de pământ şi cuprindeau adesea pe reprezentanţii celei mai înalte nobilimi. Condiţiunea de a fi proprietar de pământ pentru a putea fi numit, a fost însă abolită şi în zilele noastre se observă tendinţa ca numirile să fie făcute potrivit influenţei partidelor politice, iar autorităţile să caute să menţină un oarecare echilibru între acestea. Cu toate că dreptul de a aşeza iniţialele „J. P." după numele cuiva nu mai e socotit drept semn de deosebită cinstire, totuşi acest drept îşi mai păstrează şi astăzi o oarecare preţuire[2]). Jude-

[1]) In ce priveşte comunele capitale de circumscripţii administrative, acestea erau conduse de către corporaţiile respective, sau de consiliile comunale.

[2]) In Anglia şi Ţara Galilor sunt astăzi cam 20.000 de Judecători de Pace.

cătorii de Pace au rămas însă mai departe onorifici, ei nu sunt plătiţi[1]).

Cea mai însemnată schimbare pe care să o fi suferit-o funcţiunea de Judecător de Pace, în timpurile moderne, se datoreşte fără îndoială organizării Poliţiei celei noui. Mai înainte de reformele lui Sir Robert Peel, nu era neobicinuit ca însuşi magistraţii să-i descopere personal pe infractori, să-i cerceteze, şi să depună cu prilejul judecăţii mărturii împotriva lor. Dar din ziua în care misiunea de a cerceta şi urmării pe infractori fu dată în seama Poliţiei, magistraţii îşi putură restrânge activitatea doar la funcţiunile mai demne şi mai judiciare ale lor, anume la judecarea pricinelor de competenţa lor, la promovarea (sau clasarea) în faţa instanţelor mai înalte a urmăririlor pornite împotriva infractorilor, şi la emiterea (sau refuzul de a emite) mandatelor de aducere şi de arestare[2]).

Sunt anumite puteri pe care le exercită Judecătorul de Pace singur. Printre acestea, este aceia de a emite mandate de înfăţişare sau de arestare împotriva celui învinuit sau a martorilor. El mai are dreptul, în cazul infracţiunilor „indictable", să încuviinţeze liberarea sub cauţiune a inculpatului, sau să hotărească trimitere ea lui în judecată — în afară de cazurile de „felonii", când, împrejurările fiind de aşa natură încât să nu se poată hotărî fără echivoc dacă e caz de trimetere sau de clasare, el este dator să supună pricina hotărîrii a doi Judecători. In anumite infracţiuni de mai mică însemnătate, Judecătorul de Pace poate judeca şi singur pe

[1]) „Pe vremuri Judecătorii erau retribuiţi cu 4 shillingi pe zi, de fiecare şedinţă la care luau parte, dar în ultima vreme funcţiunea a devenit doar onorifică, datorit patriotismului, interesului pentru treburile publice sau mândriei care au îndemnat pe anumiţi oameni să îndeplinească, fără plată, aceste funcţiuni" Maitland op. cit.

[2]) In limbaj popular s'a spus că: „Poliţia a dat judecătorilor cu piciorul în sus".

învinuit şi să-i aplice o pedeapsă, dar aceasta nu va putea întrece patrusprezece zile de închisoare sau o amendă de douăzeci de shillingi.

Micile Sesiuni («Petty Sessions»)

Doi sau mai mulţi Judecători, întruniţi într'o instanţă de „Mică Sesiune" pentru aplicarea „procedurei sumare", au, după cum am văzut, o competenţă foarte întinsă. In anul 1937, în afară de faptul că ei au judecat, pe baza acestei proceduri sumare, mai bine de nouă zecimi din infracţiunile „indictable" în care s'au pronunţat condamnări, Judecătorii, întruniţi în instanţe de „Mică Sesiune", au mai judecat şi un număr de 840.000 infracţiuni „non-indictable". Ei au mai condus şi aproape toate instrucţiile preliminare ce au luat sfârşit prin trimeteri în judecată în faţa juriului [1]).

Trimeterea în Judecată

Atunci când cineva este învinuit, în faţa Judecătorilor întruniţi în instanţe de „Mică Sesiune", de săvârşirea vreunei infracţiuni, ei vor putea să claseze pricina dacă socotesc că dovezile administrate nu sunt îndestulătoare pentru a justifica o urmărire. Dacă însă probele sunt suficiente şi infracţiunea săvârşită face parte din categoria celor „indictable" mai serioase, pe care nu sunt competenţi a le judeca, Judecătorii vor hotărî trimeterea în judecată a inculpatului, în faţa unui juriu, pe baza unui act formal de acuzare. Ei vor proceda în acelaş fel şi atunci când infracţiunea făptuită este dintre acelea ce sunt deopotrivă de competenţa lor şi a juraţilor, atunci când vor socoti că este mai bine ca pricina să fie trimisă unei instanţe mai înalte în grad, fie din cauza complicităţii ei, fie pentrucă infracţiunea săvârşită s'ar cere sancţionată cu o pedepsă mai gravă decât aceia pe care sunt în drept să o aplice ei. In ambele cazuri, instanţa în faţa căreia Judecătorii vor trimete pricina va fi, fie Curtea de „Sesiuni Trimestriale", fie Curtea cu Juri.

[1]) Sunt anumite persoane care dispun de aceleaşi drepturi jurisdicţionale ca acelea exercitate de către instanţele de „Mică Sesiune" şi pe care le exercită singure. Aceştia sunt: Primarul General al Londrei, Membrii Consiliului Municipal Londonez, Magistraţii Poliţiei Metropolitane, precum şi aşa numiţii „Magistraţi retribuiţi" (Stipendary Magistrates) ai anumitor oraşe engleze. Magistraţii Poliţiei Metropolitane şi Magistraţii retribuiţi sunt judecători profesionali permanenţi şi salariaţi. Sunt în număr de 27, primii, şi în totul 18 „Magistraţi retribuiţi".

Sesiuni Trimestriale («Quarter Sessions»)

Judecătorii mai iau parte şi la şedinţele unor instanţe mai înalte, numite Curţi de Sesiuni Trimestriale care, după cum le arată şi numele, se întrunesc de patru ori pe an pentru a judeca infracţiunile „indictable", în afară de crimele capitale, şi un oarecare număr din celelalte infracţiuni. Cu toate că sunt suficienţi şi doi Judecători pentru o alcătuire valabilă a acestor instanţe, se obicinueşte totuşi ca la ele să ia parte şi un număr mai mare de magistraţi judeţeni.

Dar trăsătura cea mai de seamă a acestor instanţe e că ele sunt alcătuite şi dintr'un juriu. Funcţiunea de preşedinte al instanţei este îndeplinită de către unul din Judecători, care deţine demnitatea de „Preşedinte al Sesiunei Trimestriale", iar prezenţa pe lângă el ai celorlalţi judecători nu are alt scop decât de a da o mai mare solemnitate acestor judecăţi [1]).

[1]) Nu e nevoe ca Preşedintele instanţei de „Sesiune Trimestrială" să fie un jurist de profesie. Dar potrivit unui regulament recent se recomandă în chip deosebit de stăruitor ca să fie aleşi, pentru îndeplinirea acestei funcţiuni, jurişti încercaţi, plătiţi sau neplătiţi, iar competenţa Curţii va depinde tocmai de acest fapt.

In acele comune care îşi au nu numai Comisiile lor de Pace, dar mai sunt în drept a avea şi instanţe de „Sesiuni Trimestriale”, preşedenţia acestor din urmă instanţe revine de drept unui membru al Corporaţiei, care poartă denumirea de Grefier („Recorder”) şi este întotdeauna un jurist de profesie, şi care, dat fiind că îndatoririle lui comunale nu sunt în măsură a-i răpi prea mult timp, este ales dintre membrii baroului, adeseori dintre cei meniţi a ocupa situaţiuni mai înalte.

Legea Răsvrătirii («The Riot Act»)

Una din îndatoririle cele mai pitoreşti pe care poate fi chemat să o îndeplinească un Judecător de Pace, cu toate că din fericire aceasta nu se întâmplă prea des, este de a da cetire „Legei Răsvrătirei”. In anul 1714, în primul an al domniei lui George I, a fost votată de către Parlament o lege care prevede, în capitolul întâiu, următoarele: „Dacă douăsprezece sau mai multe persoane se află adunate împreună în mod nelegal, răsvrătitor sau gălăgios, în scop de a turbura liniştea publică, şi, fiind somate de către unul sau mai mulţi Judecători de Pace, printr'o proclamaţie făcută în numele Regelui, să se împrăştie şi să se ducă în linişte la domiciliile sau treburile lor, aceste douăsprezece sau mai multe persoane vor rămâne totuşi mai departe adunate în chip nelegal, răsvrătitor sau gălăgios, după trecerea unei ore de la somarea ce li s'a făcut prin proclamaţie, fapta lor va fi socotită drept o felonie”. Iar capitolul următor prevede că: „Judecătorul de Pace va trebui ca în mijlocul celor răsvrătiţi, sau pe cât mai aproape de ei fără a-şi primejdui siguranţa, să ordone cu glas tare să se facă linişte pentru a se da ascultare proclamaţiei, după care, tot cu glas tare, va face sau va pune să se facă proclamaţia cam în cuprinsul următor: Suveranul şi stăpânul nostru Regele cere şi porunceşte tuturor persoanelor aci adunate să se împrăştie şi să meargă în linişte la casele sau treburile lor, sub sancţiunile prevăzute în Legea întocmită în primul an al Regelui George, pentru împiedicarea turburărilor şi adunărilor de răsvrătiţi” [1]).

Legea mai prevede apoi că magistraţii vor pune mâna şi aresta pe membrii acestor adunări care nu vor voii să se împrăştie, precum şi modalităţile în care vor fi apăraţi de răspundere magistraţii şi cei ce stau sub comanda lor, în cazul în care ar urma moartea sau rănirea vreunor persoane cu aceste prilejuri. Aceste dispoziţiuni au fost interpretate în sensul că ar fi nu numai legal ca trupele să tragă asupra mulţimei după scurgerea unei ore dela cetirea Legii Răsvrătirei, dar şi că ar fi potrivnic legii ca ele să deschidă focul mai devreme. Această interpretare este însă eronată. „Legea nu face deosebire între soldat şi cetăţeanul civil. Atunci când primejdia este mare şi ameninţătoare, când a fost săvârşită o felonie sau nu poate fi în alt fel împiedicată săvârşirea ei, şi când din împrejurările de fapt ar rezulta imposibilitatea de a se recurge la autorităţile legiuite pentru facerea cuvenitor somaţiuni, atât cetăţenii militari ai Regelui, cât şi cei civili, nu numai că pot, dar sunt îndatoraţi să facă tot ce le stă în putinţă pentru a împiedica săvârşirea infracţiunei, pentru a potoli răsvrătirea şi larma precum şi pentru a proteguii viaţa şi proprietatea cetăţenilor” [2]).

Curţile cu Juri

Curţile cu Juri sunt instanţele ce se întrunesc de trei sau patru ori pe an într'un anumit număr de o-

[1]) Ar fi o gravă omisiune din partea Judecăforului dacă ar uita să sfârşească proclamaţiunea cu cuvintele „God Save The King".
[2]) Sir James Stephen „Istoria Legilor Penale Engleze" (3 vol. 1883).

raşe şi municipii, sub preşedinţia unui dintre „Judecătorii Maiestăţii Sale", adică a unuia dintre membrii Inaltei Curţi de Justiţie. Competenţa instanţelor de „Sesiuni Trimestriale" se întinde asupra tuturor infracţiunilor „indictable", cu excepţia celor de trădare, a feloniilor pedepsibile cu moartea [1]), şi a unor infracţiuni mai grave. Competenţa Curţilor cu Juri este nemărginită. Ca atare, ori de câte ori infracţiunea săvârşită este de competenţa instanţelor de „Quarter Sessions", Judecătorii au alegerea între a trimete pricina spre judecată, fie la o asemenea instanţă, fie în faţa Curţii cu Juri, şi ei sunt îndemnaţi de lege să facă această alegere în aşa fel încât, fără a-l prejudicia pe inculpat, să asigure o judecată cât mai grabnică.

[1]) Infracţiunile pedepsibile cu moartea sunt trădările, omorul darea de foc unui vapor sau şantier al Regelui, sau a magaziilor militare sau navale, precum şi anumite fapte de piraterie. In fapt însă, pedeapsa cu moartea nu este decât arareori aplicată, cu excepţia cazurilor de omucidere.

5. — DIRECTORUL URMĂRIRILOR PUBLICE

Am mai arătat că în Anglia nu există, ca în Franţa, un „Parchet", sau un „Procuratore del Regno" ca în Italia, sau un „Procurator Fiscal" cum este în Scoţia, şi nici un „District Attorney" ca în Statele Unite; adică, cu alte cuvinte, în Anglia nu fiinţează, în principiu, nici un acuzator public. Urmărirea infracţiunilor este, în ţara noastră, socotită drept o îndatorire publică a tuturor cetăţenilor. Dar încă din timpuri străvechi, a luat naştere obiceiul ca Judecătorii să „invite" partea vătămată să exercite urmărirea. Victima infracţiunei era îndemnată să pornească acţiunea, sub sancţiunea unei amenzi băneşti către Coroană în cazul în care ar refuza. Cu toate acestea, e mai obicinuit în zilele noastre ca un membru al Poliţiei să fie „invitat" să exercite urmărirea, şi aceasta mai ales atunci când partea vătămată nu ar fi dispusă să o facă, sau când, din pricina cheltuelilor prea mari, nu ar fi în măsură să o facă cum trebue, sau înfine atunci când sunt motive a se bănui că datorit unor anumite influenţe ascunse victima infracţiunei şi-ar putea schimba atitudinea. Dar găsirea unui acuzator nu este decât o parte, şi adesea o foarte mică parte, din toate câte sunt trebuincioase pentru a aduce o pricină în faţa instanţei de judecată. In foarte multe cazuri este nevoe a se aduna noui dovezi şi culege noui mărturii, peste acelea înfăţişate judecătorilor, precum şi a se alege unul sau chiar mai mulţi sfetnici juridici care să fie în măsură să susţină

punctul de vedere al Coroanei în fața juraților. Intru rezolvarea acestor probleme practice nu există, în Anglia și Țara Galilor, reguli statornice. Uneori se iau măsurile corespunzătoare de către înșuși magistrații, prin mijlocirea grefierului lor; alteori de către poliție; sau se poate întâmpla ca „instrucțiunile" destinate sfetnicului acuzării să-i fie înmânate acestuia de către grefierul instanței de judecată; sau, în sfârșit, într'un număr restrâns de pricini mai însemnate, sarcina acuzării să și-o însușească unul dintre înalții demnitari ai Coroanei.

Printre aceștia, primul și cel mai vechiu sunt Procurorul General și Avocatul General[1]), și aceștia și-au luat întotdeauna asupra lor sarcina acuzării în pricinile mai însemnate, luând chiar personal parte, când unul, când altul, la desbaterile unora dintre aceste cauze mai gingașe. Dar acești înalți demnitari juridici mai au o seamă de alte îndatoriri în afară de aceia de a conduce acuzarea, și cum sunt membri ai Baroului și nu avocați procedurali („solicitor" „avoué" în limba franceză), ei nu dispun de organizarea biroucratică necesară pregătirei unei pricini mai complicate. Multă vreme, grija pregătirei susținerii acuzării în pricinile în care urma să apară unul din demnitarii juridici, sau în acelea în care era interesată vreo administrație publică, era lăsată în seama Avocatului Fiscal („Treasury Solicitor") care dispunea de o întreagă organizare oficială menită apărării și reprezentării intereselor Statului. Acest fapt lămurește și cauza pentru care avocatul care reprezintă în instanță punctul de vedere al Coroanei, mai poartă și denumirea de „Sfetnic al Tezaurului". Dar, începând de prin mijlocul veacului al nouăsprezecelea, și-au făcut loc din ce

[1]) Aceștia sunt întotdeauna membrii ai Baroului, membrii ai Parlamentului, și membrii ai Guvernului (cu toate că Procurorul General nu face parte de obiceiu din Cabinet). Ei sunt cunoscuți sub numele de „The Law Officiers" (Demnitarii Juridici).

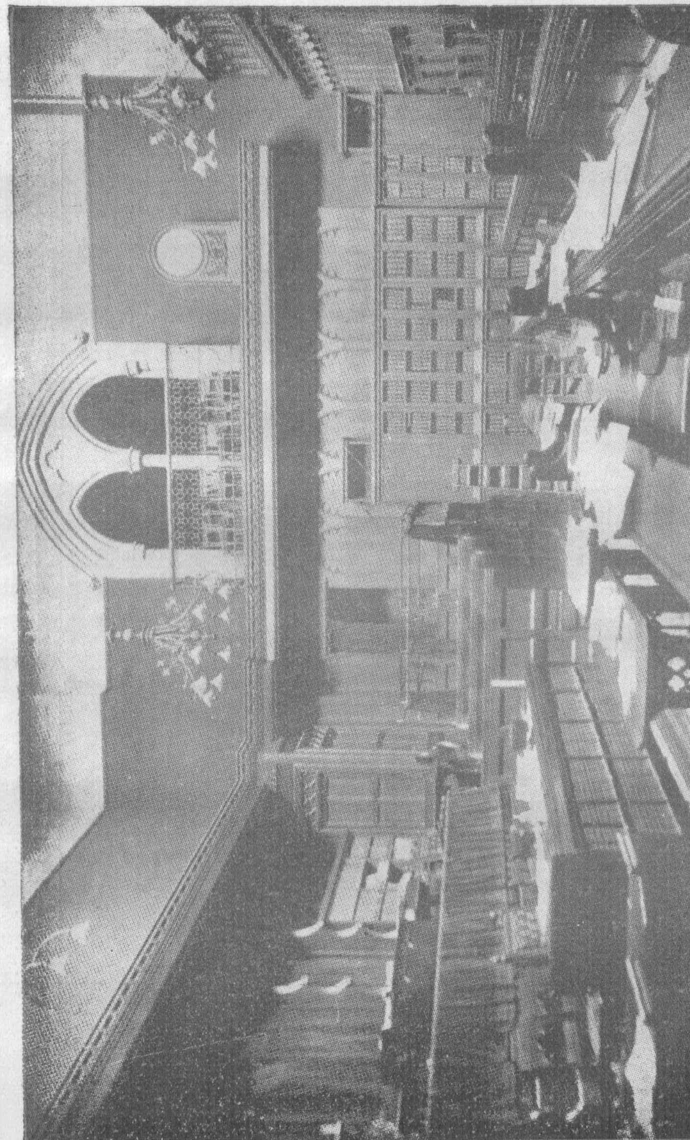
în ce mai stăruitoare propuneri pentru creiarea unui post de Acuzator Public, înzestrat cu personalul și organizarea biroucratică trebuincioase pentru a-l putea înlocui pe acuzatorul privat, real sau nominal, în fața instanțelor de judecată, și care urma să fie însărcinat cu susținerea tuturor urmăririlor publice. Nici una din aceste propuneri, însă, nu-și află un sprijin îndestulător pentru a-i izbuti înfăptuirea; una din cele mai puternice obiecțiuni ce li s'au făcut fiind aceia că erau serioase motive de teamă că, prin acest procedeu, s'ar ajunge să se pună la îndemâna partidelor politice această unealtă menită a întări procedura represivă a infracțiunilor. Cu toate acestea, în 1879, a fost votată o lege care înființa postul de Director al Urmăririlor Publice („Director of Public Prosecutions"), și care îi da acestuia puterea să pornească și să conducă procedura penală, sub supravegherea și potrivit dispozițiunilor Procurorului General, „în pricinile care apar a fi mai însemnate sau mai anevoioase, sau în care anumite împrejurări, sau refuzul sau neputința unei persoane de a da curs procedurei, pot îndritui o atare intervenție a Directorului în vederea asigurărei cuvenitei urmăriri a unui infractor".

In răgazul celor șaizeci de ani ce s'au scurs dela creiarea funcțiunei de Director al Urmăririlor Publice, au intervenit destul de multe schimbări, multe din ele cu titlu de încercare, în determinarea drepturilor și îndatoririlor acestui funcționar. Cu toate acestea, suntem încă departe de a fi instituit în țara noastră o organizațiune generală a urmăririlor publice, pusă sub controlul și oblăduirea guvernului. In stadiul actual al legiuirei, Directorul este îndemnat să preia urmărirea în anumite cazuri, dintre care cele mai însemnate sunt toate infracțiunile pedepsibile cu moartea, infracțiunile împotriva monetei, precum și alte infracțiuni asemănătoare

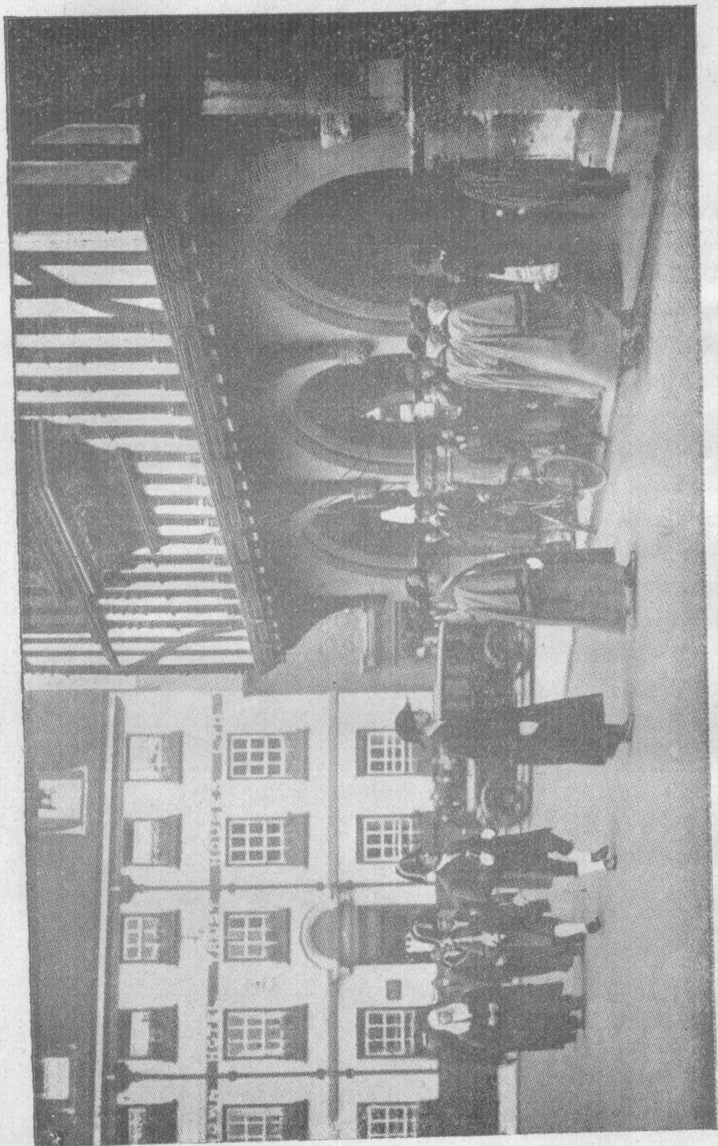
împotriva intereselor publice, cum şi în pricinile în care primeşte dispoziţiuni de a porni urmărirea de la Procurorul General sau un Secretar de Stat. Dar el se bucură de o mare libertate de apreciere în ce priveşte pornirea şi susţinerea urmărirei infracţiunilor, atât cele „indictable", cât şi cele „non-indictable", ori de câte ori va socoti că împrejurările de orice fel ale pricinei cer intervenţiunea lui. Infracţiunile cele mai obicinuite pe care le urmăreşte Directorul sunt: 1) omorurile; 2) infracţiunile împotriva monetei; 3) bancruta frauduloasă; 4) infracţiunile împotriva legilor electorale; 5) mai toate loviturile cauzatoare de moarte şi tentativele de omor; 6) comerţul stupefiantelor şi al literaturei pornografice; 7) furturile şi infracţiunile asemănătoare săvârşite de către funcţionarii publici; 8) infracţiunile mai grave cu caracter sexual; 9) unele vătămări corporale mai grave şi în special acelea în care s'au folosit arme de foc; 10) tâlhăriile şi furturile prin spargere mai deosebite; 11) multe din înşelăciunile comerciale, şi în special acelea în care victimile nu sunt în măsură să angajeze avocaţi, sau atunci când prin natura neobicinuită a înşelăciunei, sau numărul părţilor vătămate, o urmărire este socotită necesară pentru a apăra publicul; şi înfine, 13) infracţiunile săvârşite de organele locale asupra fondurilor publice [1]).

Dar „chiar dacă infracţiunea este gravă, aceasta nu înseamnă neapărat ca Statul să-şi ia asupra-şi urmărirea. De pildă, în împrejurări obicinuite, Directorul nu va porni urmărirea în cazul unei înşelăciuni săvârşite împotriva unei bănci, companii de căi ferate sau unei firme comerciale avute, întrucât în aceste cazuri partea vătămată dispune de îndeajunse mijloace pentru a-şi angaja avocaţii proprii şi a-şi susţine singură acuzarea.

[1]) Extras din volumul „Dreptul Penal în Anglia" de Pendleton Howard.

Sala de şedinţe a Instanţei Supreme (Lord Chief Justice's Court)

Alaiul de deschidere al nouei Curţi cu Juri. Judecătorul, în robă şi perucă albă, este precedat de oficialităţile locale învestmântate în vechi costume de ceremonie

Urmărirea furturilor mai obicinuite [1]), cum sunt în deosebi acelea săvârşite de către funcţionari asupra patronilor lor, este lăsată în seama acestora sau a Poliţiei" [2]).

In anul 1937, Directorul Urmăririlor Publice porni acţiunea publică în 494 de cazuri de infracţiuni „indictable" [3]), şi 61 de pricini „non-indictable", ajungând deci la foarte modestul total de 555 de urmăriri.

In afară de sarcina lui de acuzator, Directorul o mai are şi pe aceia generală de sfetnic al grefierilor instanţelor judecătoreşti, al şefilor Poliţiei, şi al tuturor persoanelor pe care le va crede de cuviinţă, cu privire la orice pricină pe care el o va socoti mai însemnată sau mai gingaşă. „Se obicinueşte de către Poliţiile judeţene, ca în timpul cercetărilor lor să ia contact în scris cu Director pentru lămurirea chestiunilor îndoelnice, de drept sau de fapt. Poliţia nu dă dovadă de nici un fel de sfială în a supune Directorului orice chestiune, şi o mare parte din timpul lui şi al personalului în subordine este răpit cu rezolvarea acestor probleme. Această funcţiune pare să fi devenit, din ce în ce mai mult în ultimii ani, un fel de organ central de informaţiuni juridice şi de sfaturi legale pentru Poliţie" [4]).

In sfârşit, mai cade în atribuţiunile Directorului Urmăririlor Publice să exercite şi să susţină apărarea intereselor Coroanei în toate apelurile introduse în faţa Curţii de Apel Criminale) [5]) (în faţa căreia nu se pot

---

1) A furturilor şi altor infracţiuni asemănătoare.

2) Pendleton Howard op. cit.

3) Numărul total al persoanelor judecate de Curţile cu Juri şi instanţele de „Sesiuni Trimestriale" sau de Judecători, pentru infracţiuni „indictable" a fost de 85.017 în anul 1937.

4) Pendleton Howard op. cit.

5) In afară de cazul în care un avocat al vreunui Minister, sau un acuzator privat, nu-şi ia sarcina de a susţine apărarea în Apel.

introduce apeluri decât *împotriva* Coroanei).

Un critic american a făcut de curând următoarele observaţiuni cu privire la funcţionarea acestei instituţiuni a Directoratului Urmăririlor Publice: „Faptul că numărul urmăririlor publice pornite de către Director este atât de mic faţă de numărul total al pricinilor deduse în faţa instanţelor engleze, dovedeşte că funcţionarea acestei instituţiuni nu este de o însemnătate vitală pentru administrarea justiţiei penale. Insemnătatea acestui Directorat, din punct de vedere al sistemului englezesc, nu depinde însă de numărul urmăririlor exercitate în fapt, de el, ci în ajutorul deosebit de preţios pe care îl dă poliţiei şi celorlalte auxiliare ale ei în opera de reprimarea infracţiunilor, în felul energic în care susţine acuzarea în pricinele de omor şi alte infracţiuni mai grave sau mai gingaşe, în sfaturile şi ajutorul pe care le dă adeseori părţilor lipsite de mijloace, în felul strălucit în care susţine interesele Coroanei în faţa Curţii de Apel, şi în înrâurirea simţitoare pe care o exercită asupra activităţii acuzatorilor privaţi, datorit faptului că aceştia ştiu că el are dreptul de a interveni în cauză în orice stadiu al pricinei pentru a-i controla sau a le da sfaturi. In general, se poate spune că sistemul practic şi grabnic cu care a început să fie condusă acuzarea publică în Anglia, în ultima jumătate de veac, a fost un puternic stimulent pentru reîntronarea încrederei obşteşti în administrarea justiţiei penale britanice"[1]).

[1]) Pendleton Howard op. cit.

6. — JUDECAŢILE PENALE

Vom da în acest capitol câteva amănunte asupra felului în care este judecată o pricină penală în Anglia, şi anume, mai întâiu, cum se desfăşoară o atare judecată în faţa Curţilor de Juri sau a instanţei de „Sesiuni Trimestriale".

In cele ce urmează vom urmări mersul procedurei.

Inculpatul fiind de faţă în instanţă — venit de voe bună, sau adus cu mandat de înfăţişare sau în stare de arest — Grefierul Curţii (sau al Judecătoriei de Pace) [1]) dă cetire actului de acuzare. In această fază iniţială, inculpatul sau avocatul lui, vor putea ridica diferite incidente în scop de a arăta că, potrivit legii, el nu ar trebui judecat în acea zi, pentru acea infracţiune, sau de către acea instanţă. Asemenea incidente sunt însă rare; de obiceiu, inculpatul declară că înţelege să se recunoască vinovat, adică mărturiseşte; sau că nu-şi asumă răspunderea („pleads guilty or not guilty"). Dacă îşi recunoaşte vinovăţia, Curtea este în drept să-l osândească fără judecată; dar în practică se obicinueşte ca judecătorul să-l sfătuească să-şi schimbe apărarea în „not guilty", pentru ca să poată fi temeinic cercetate împrejurările în care a fost săvârşită infracţiunea.

După aceia va începe judecata propriu zisă, şi în acest scop Grefierul va chema doisprezece bărbaţi sau femei [2]) din rândul persoanelor îndreptăţite a alcătui

[1]) Sau Grefierul Magistraţilor la instanţa de „Sesiuni Trimestriale".
[2]) De obiceiu, zece bărbaţi şi două femei.

juriul şi care au fost anunţate din vreme de către sherif să se prezinte la Curte[1]). Supuşi, în ce priveşte alegerea lor, unor reguli străvechi şi oarecum complicate, cele douăsprezece persoane pot fi recuzate fiecare de către părţile împricinate, dar asemenea recuzări sunt rare în Anglia[2]). Juriul, odată alcătuit, depune jurământul şi apoi, în caz de trădare sau felonie (dar nu de „misdemeanour") i se citeşte actul de acuzare de către Grefier. După aceia avocatul principal al acuzării face un scurt rezumat al faptelor petrecute, după care avocatul Coroanei face apelul martorilor, unul după altul, şi îi pofteşte să ia loc pe banca martorilor („Witness-box") unde li se ia jurământul. Această solemnitate fiind îndeplinită, avocatul acuzării îi ascultă pe martori „in chief", adică îi îndeamnă prin întrebări potrivite să-şi facă mărturia pe care, adeseori, au mai dat-o în faţa magistraţilor, şi uneori chiar, a „coroner-ului". Nu le este îngăduit martorilor să povestească de la ei faptele, de teamă ca nu cumva să calce regulile privitoare la probatorii, pe care nu au de unde să le cunoască, sau să bată câmpii. In cursul acestei cercetări, avocatul care pune întrebările este obligat (în afară de cazurile în care nu ar fi prilej de discuţiune) să nu pună întrebări din acelea care să implice şi răspunsul („leading questions"), cum ar fi de pildă: „Este adevărat că atunci când l'ai văzut ultima

[1]) Persoanele îndrituite a face parte din juriu sunt cetăţenii între 21 şi 60 de ani care locuesc în case de o anumită valoare sau au interese în proprietăţi rurale de o anumită valoare. Cea mai însemnată condiţiune este de a locui într'un imobil a cărui valoare anuală netă să fie de 20 Lst. Multe categorii de persoane sunt scutite, de pildă: înalta nobilime, membrii clerului, judecătorii, cei ce practică efectiv medicina sau dreptul, ofiţerii şi trupa sub arme, etc.

[2]) Acest uz este foarte des folosit în America unde, adeseori, este nevoe de mai multe zile pentru a se ajunge la alcătuirea unui juriu.

oară pe inculpat, Marţi seară, în faţa casei lui Thomson, el avea în mână un revolver?"[1]).

Când a luat sfârşit ascultarea fiecărui martor de către Coroană, îi vine rândul apărării să pună întrebări, în scop de a scoate în vileag contrazicerile sau exagerările lor, ori de a dovedi că ei s'au bizuit prea mult pe siguranţa amintirilor lor, sau orice alte împrejurări, morale sau intelectuale, datorit cărora mărturia lor nu ar trebui ţinută în seamă. In apărare, întrebările care implică răspunsul sunt îngăduite. După terminarea examinării martorilor acuzării de către apărare, avocatul Coroanei va putea să pună din nou anumite întrebări în scop de a îndrepta, dacă este cu putinţă, efectul dăunător pe care l'a pricinuit întrebările puse de apărare.

Când dovezile acuzării au fost în întregime înfăţişate Curţii, avocatul apărării va putea susţine că nu s'a făcut în cauză nici o dovadă care să justifice o condamnare din partea juriului. Judecătorul este în drept a se declara de aceiaşi părere; în care caz va putea retrage pricina din faţa juraţilor. De nu o va face însă, atunci va începe apărarea propriu zisă. Dacă inculpatul nu are martori (sau numai din acei care să-i dea un certificat de bună purtare), el va putea să se ofere singur a fi martor, şi i se vor pune atunci întrebări de către avocatul său şi apoi din partea acuzării. După aceasta, dacă nu are avocat ca să-l apere, el se va putea adresa direct juriului. Dar dacă are avocat, va lua cuvântul mai întâiu avocatul acuzării pentru a examina şi critica dovezile

[1]) Un fel de corect de a întreba ar fi: „După scandalul dela cârciumă, l'ai mai văzut pe inculpat?" — „Da" — „Când?" — „Marţi seara" — „Unde?" — „In faţa casei lui Thomson" — „Ai observat dacă avea ceva în mână?" — „Da" — „Ce?" — „Un revolver"; pe când întrebarea: „Ai văzut ceva în mâna inculpatului?" ar putea foarte probabil stârni răspunsul: „Mi se pare că am văzut o armă" — care este cu totul altceva.

înfăţişate de inculpat, şi apoi avocatul apărării îşi va desvolta pledoaria în faţa juriului.

Dacă însă inculpatul înţelege să-şi propună martori cu privire la împrejurările de fapt ale pricinei, atunci, de îndată ce a luat sfârşit audierea martorilor acuzării, el sau avocatul lui se vor adresa juriului, făcându-i acestuia o scurtă dare de seamă cu privire la împrejurările pe care vrea să le dovedească. Apoi îşi va chema martorii, care vor fi audiaţi, tot sub luare de jurământ, mai întâiu de inculpat şi după aceia vor răspunde întrebărilor acuzării. La sfârşitul audierei acestor martori, avocatul sau inculpatul singur se vor adresa juriului cu un rezumat al tezei apărării, după care va răspunde avocatul Coroanei şi înfine Judecătorul va face un scurt istoric al pricinei şi o trecere în revistă a dovezilor ce s'au efectuat, mai înainte ca juriul să se retragă pentru a delibera.

Se poate afirma că principiul călăuzitor în judecarea penală a pricinelor este de a nu se da Coroanei, sau mai bine zis acuzării, nici un fel de avantaj, real sau aparent, asupra apărării[1]). Reprezentanţii intereselor Coroanei nu poartă nici un semn distinctiv oficial şi vorbesc Curţii de pe aceiaşi bancă ca şi toţi ceilalţi membrii ai Baroului, luând loc alături de avocaţii apărării. In expunerea pricinei li se cere tuturor reprezentanţilor acuzării să fie cât mai leali şi mai apropiaţi de adevăr, atât în drept cât şi în fapt; să nu recurgă la exagerarea naturei viclene a infracţiunei săvârşite sau la intimidarea martorilor, şi chiar să nu pară că ţin neapărat la o condamnare; cu alte cuvinte, li se cere să dovedească că vor să ajute juriul în opera acestuia de a descoperi adevărul, mai degrabă decât să-i smulgă un verdict favorabil Coroanei.

[1]) Singura excepţie la această regulă se face atunci când Procurorul sau Avocatul General iau parte în persoană la desbateri şi când ei sunt în drept a lua ultimii cuvântul.

Principala îndatorire a Judecătorului este de a prezida. Nu intră în căderea lui nici să acuze, nici să dea vreun sprijin acuzării pe care nu l'ar fi dat şi apărării, dacă era cazul. Dar cu toate acestea, el nu este un simplu figurant simandicos sau arbitru indiferent al pricinei ce se judecă: e în menirea lui să îndrepte eventualele neînţelegeri ce s'ar ivi în cursul desbaterilor, să liniştească şi să potolească spiritele prea înflăcărate, şi să respingă probatoriile inadmisibile, pentru ca dreptatea să triumfe, nevinovatul să fie achitat, iar cel vinovat să-şi primească pedeapsa. Conducerea desbaterilor de către judecător se face prin hotărîrile pe care le pronunţă cu privire la chestiunile de procedură sau de probe, ce se nasc în cursul judecăţii, prin întrebările ce este în drept a le pune martorilor — cu toate că Judecătorul care intervine prea des în desbateri, riscă să fie supus criticei făţişe ale părţilor—, şi prin rezumatul pe care îl va face la sfârşitul desbaterilor. In cuprinsul acestui rezumat, e datoria Judecătorului să explice juriului care sunt elementele esenţiale ale infracţiunei ce se pune în sarcina inculpatului, pentru ca acesta să poată verifica existenţa acestor elemente mai înainte de a-şi pronunţa hotărîrea. Apoi, Judecătorul va examina şi va face critica dovezilor ce s'au administrat, cu cea mai mare imparţialitate, în scopul de a-i ajuta pe juraţi şi a le da o privelişte generală, dar cât mai apropiată de adevăr, a pricinei. Dar, se întâmplă foarte rar ca Judecătorii Engleji să „spună" juraţilor ce vor trebui să facă. Cei mai mulţi dintre Judecători cunosc în deajuns psihologia juraţilor pentru a şti că faptul de a le spune care ar fi verdictul pe care ar dori Curtea să-l aducă este cel mai sigur mijloc de a-i îndemna să aducă un verdict potrivnic dorinţelor Curţii. Dacă un Judecător n'ar şti cumva acest lucru atunci când prezidează

pentru prima oară o Curte, o va afla în deajuns de repede" [1]).

Dacă inculpatul a mai fost condamnat, acest fapt nu va fi adus la cunoştinţa juraţilor; iar dacă din întâmplare cazierul inculpatului ar ajunge la cunoştinţa juraţilor mai înainte de a-şi fi pronunţat verdictul, întreaga procedură ar fi viciată [2]).

Soţul şi soţia inculpatului nu pot fi propuşi drept martori de către acuzare, în afară de cazul în care infracţiunea a fost săvârşită împotriva soţului celuilalt sau a copiilor. Cu această singură excepţie privitoare la soţi, potrivit legiuirilor ultimelor sute de ani, nici o persoană, oricare i-ar fi legăturile cu inculpatul, sau oricât de interesată ar fi în rezultatul urmării, nu poate fi socotită nevrednică a fi propusă ca martoră, nici din partea acuzării, nici din partea apărării. Incepând din anul 1898, s'a îngăduit şi inculpatului să fie ascultat sub jurământ, dacă se oferă singur să o facă — dar cu riscul, bine înţeles, de a se supune apoi şi întrebărilor puse de către acuzator. Şi este adesea o problemă gingaşă ce se pune avocatului inculpatului, de a se hotărî dacă e mai bine să-şi sfătuiască clientul să se propună ca martor, sau nu. Dacă însă inculpatul nu face propunerea de a fi ascultat sub jurământ, acuzarea nu are dreptul să facă nici un comentar, în cursul pledoariei, cu privire la această tăcere a lui. Judecătorul, în schimb, este îndrituit să o facă. Dacă inculpatul nu doreşte să depună mărturie, el nu este supus nici unui interogator în tot cursul procesului (în afară de declaraţia pe care

[1]) Pendleton Howard op. cit.

[2]) La acest principiu însemnat sunt totuşi unele excepţii. De pildă dacă inculpatul înţelege să-şi invoace bunul renume drept argument în susţinerea nevinovăţiei lui, se va putea face dovada condamnărilor suferite anterior, cu condiţia să nu fie prea îndepărtate în timp sau nehotărîtoare în speţă.

este chemat a o face, la începutul desbaterilor, cu privire la felul în care înţelege să se apere: recunoscându-se vinovat, sau nu). In nici un caz el nu este întrebat dacă are ceva de spus cu privire la depoziţia făcută de un martor oarecare, şi nici nu îi este îngăduit să facă el însuşi vreun comentar.

Este fără îndoială zadarnic a mai aminti cetitorului că pentru pronunţarea valabilă a unui verdict este nevoe de întrunirea unanimităţii părerilor juraţilor. Se cuvine însă să observăm, pentru a sublinia mai ales trăinicia tradiţiei naţionale, că sunt foarte rare cazurile în care o judecată penală se află oprită în loc din pricina neîntrunirii acestei unanimităţi.

Legea Probelor («The Law of Evidence»)

In conducerea atât a proceselor penale, cât şi a celor civile, s'a dat în toate timpurile o foarte mare atenţie păstrării cu sfinţenie a regulilor înscrise în acea instituţie specific anglo-saxonă care se numeşte: Legea Probelor. Această legiuire nu-şi află nici un fel de asemănare cu acele calcule întortochiate a prezumţiilor şi indiciilor ce au fost elaborate cu atâta trudă pe Continent pe la sfârşitul Evului Mediu, şi care au fost măturate de vântul revoluţionar al veacului al optsprezecelea. Legea Probelor engleză, dimpotrivă, nu este datoare cu nimic, sau cu prea puţin, tradiţiei medievale, şi este în cea mai mare parte rodul raţionalismului triumfător al secolelor optsprezece şi nouăsprezece — a raţionalismului închinat unei cât mai desăvârşite funcţionări a judecăţii prin juriu. Această legiuire a fost clădită mai ales pe baza jurisprudenţei Judecătorilor, care tindea ea însăşi la asigurarea următoarelor două scopuri: în primul rând, la împiedicarea prelungirii şi încurcării judecăţilor prin propuneri de dovezi ce nu erau cu a-

devărat concludente în cauză, şi, în al doilea rând, la ocrotirea juriului, împotriva încercărilor ce s'ar face de a-l induce în eroare prin administrarea unor dovezi de natură a impresiona mai degrabă unele minţi mai şubrede, decât pe cele călite. Rezultatul acestei îndoite tendinţe se află concretizat într'unul din capitolele mai întinse şi mai migăloase ale Legii, din care, însă, nu vom putea extrage, aci, decât câteva pilde.

Am mai arătat cât de grijulie este legea în a-i ocroti, deopotrivă, pe juraţi, şi pe inculpat, împotriva influenţei păgubitoare pe care ar putea-o avea, faţă de acesta din urmă, destăinuirea, în cursul judecăţii, a prostului său renume sau a condamnărilor anterioare pe care le-a suferit.

Dovada rezultând dintr'o pretinsă mărturisire făcută cândva de inculpat este admisibilă, dar numai cu condiţia ca Judecătorul să fie încredinţat că această mărturisire nu i-a fost smulsă inculpatului prin vicleşug sau sub ameninţare de orice fel din partea unei persoane care deţine o autoritate oarecare.

„Cele auzite nu constituesc o dovadă”. Prin „cele auzite” se înţelege proba indirectă, adică aceia rezultând din spusele raportate ale unei alte persoane. Acest soiu de dovadă este socotit inadmisibil, întrucât acel ce se pretinde a fi declarat ceva nu şi-a făcut această declaraţie sub jurământ, nu este de faţă pentru a i se putea pune contra-întrebări, şi pentrucă juriul nu este în măsură să aprecieze veracitatea spuselor lui, după felul în care s'a comportat în instanţă [1]).

Cu toate că în regulă generală Juraţii pot să condamne pe baza probei rezultând chiar dintr'o singură mărturie, în unele cazuri, totuşi, legea cere neapărat ca o atare dovadă să mai fie coroborată cu un alt in-

[1]) Sunt totuşi multe excepţii la această regulă.

diciu sau altă prezumţie cel puţin. Este cazul infracţiunilor de trădare, jurământ fals, substituiri de persoane cu prilejul alegerilor, procurarea de femei în scop de prostituţie. Atunci când acuzarea se sprijină pe mărturia sau recunoaşterea unui complice, este de datoria Judecătorului să-i prevină pe juraţi că este primejdios a se pronunţa condamnarea numai pe baza acestei singure probe, iar dacă cumva această prevenire nu ar fi făcută, hotărîrea va putea fi casată.

Judecata în faţa Instanţei de Jurisdicţie Sumară

Principala deosebire dintre judecata în faţa Juraţilor sau Curţii de „Sesiune Trimestrială” şi judecata după procedura sumară în faţa unei instanţe de „Mică Sesiune” sau unei instanţe poliţieneşti, constă în aceia că în alcătuirea acestora din urmă nu intră un juriu, instanţa fiind compusă din Judecători laici (neprofesionali), în regulă generală, dar care sunt asistaţi de un consilier juridic în persoana Grefierului lor; acuzarea este susţinută, de obiceiu, de către un agent al Poliţiei; iar Judecătorii şi Grefierul iau o parte cu mult mai vie la desbateri decât Judecătorii Curţilor superioare. Dar „nu trebue să ne lăsăm înşelaţi de cuvântul „sumar”. Judecata se face cu tot amănuntul, cu respectarea principiilor generale ale legii englezeşti. Există o anumită procedură pentru chemarea martorilor propuşi de către fiecare din părţi, pentru arestarea acestor martori dacă este cazul, şi condamnarea lor în caz că nu vor să depună mărturie. Fiecare parte îşi poate conduce singură acţiunea, sau poate să fie asistată de un avocat sau sfetnic juridic. Regulile complecte cu privire la probatorii, aplicabile în faţa instanţelor mai înalte în grad, se aplică şi aici; martorii sunt ascultaţi sub jurământ, li se pun pe rând întrebări de către fiecare parte, şi sunt socotiţi

a fi săvârşit infracţiunea de sperjur, dacă în cursul depoziţiei lor spun neadevăruri"[1]). Inculpatul va putea, dacă se pretinde nevinovat, să depună sub jurământ propria lui mărturie, fiind însă supus apoi şi contra-întrebărilor puse de către acuzare. Dar se va putea mulţumi şi cu o simplă declaraţie, rostită de pe bancă; în care caz nu i se vor putea pune întrebări.

Sancţiuni

Dacă inculpatul este găsit vinovat de săvârşirea vreunei infracţiuni pedepsite cu moartea—ceeace înseamnă, în mai toate cazurile, că e vorba de un omor—, Judecătorul nu are altă alegere decât să-l condamne la moarte; ceeace nu implică însă că sentinţa cu moartea va fi executată neapărat[2]). In toate celelalte cazuri, legea nu mărgineşte în alt chip puterea de apreciere a Judecătorului, decât prin statornicirea maximului pedepsei respective. Chiar dacă acest maximum ar fi o lungă perioadă de întemniţare sau închisoare, Judecătorul va putea totuşi, dacă socoteşte de cuviinţă, să se mulţumească doar cu aplicarea unei singure zile de închisoare, sau dispune ca inculpatul „să fie gata să se prezinte la judecată la orice chemare", ceeace, în fapt, înseamnă că este achitat cu o simplă admonestare.

---

1) Maitland op. cit.

2) In 1937, au fost găsite vinovate de crima de omor 19 persoane din care una, fiind sub vârsta de 18 ani, fu condamnată la „deţiner-pe tot timpul plăcerii Majestăţii Sale", două fură considerate aliee nate, opt îşi văzură condamnarea comutată în muncă silnică, şi alte opt abea fură executate. Numărul total al cazurilor de omor, aduse la cunoştinţa Poliţiei, fu de 78; în 27 din aceste cazuri persoana învinuită s'a sinucis şi în 48 de cazuri ea fu arestată.

Apeluri

a) *Impotriva condamnărilor pronunţate pe bază de act formal de acuzare.*

Până în anul 1907, inculpatul osândit de juriu pentru o infracţiune „indictable", nu avea drept de apel asupra faptelor reţinute în sarcina lui, ci numai un drept restrâns, supus şi acesta învoirei Judecătorului, de a face apel pe o chestiune de drept[1]). Dar în anul 1907, a fost votată o Lege prin care se înfiinţa o Curte de Apel Criminală, alcătuită din cel puţin trei Judecători ai Curţii Inalte. Această curte este mai întotdeauna prezidată de Judecătorul Şef („Lord Chief Justice"). In faţa acestei Curţi vor putea face apel toate persoanele condamnate pe baza unui act formal de acuzare, pe motive de fapt, pe motive de drept, şi pe motivul cvantumului pedepsei aplicate. Oridecâte ori apelul se sprijină pe alt motiv decât o chestiune de drept, dreptul de a-l introduce este supus încuviinţării Judecătorului instanţei de fond, sau al însăşi Curţii de Apel. Intr'un apel împotriva cvantumului pedepsei, Curtea este în drept, şi o şi face uneori, să sporească pedeapsa[2]).

b) *Impotriva hotăririlor pronunţate de Instanţele de Procedură Sumară.*

Persoanele ce sunt condamnate de instanţele de „Mică Sesiune" au un drept general de apel la instanţele de „Sesiune Trimestrială", fie împotriva condamnării (în afară de cazul în care s'au apărat recunoscându-şi vino-

---

1) In 1937, 7649 de persoane au fost condamnate pe baza unu act formal de acuzare. Au fost 478 de cereri de a face apel, din care au fost admise doar 58.

2) In 1937, au fost 656.953 de persoane condamnate de Instanţele de Jurisdicţie Sumară, şi 884 din ele au introdus apel în faţa Instanţelor de „Sesiuni Trimestriale".

văţia sau au mărturisit), fie împotriva sentinţei, adică a cvantumului pedepsei. Apelul acesta este supus unui complet special, numit „appeal comitee", alcătuit din Judecătorii judeţeni sau comunali. In cursul procedurei de apel, fiecare din părţi îşi pot propune dovezi, chiar şi aceia rezultând din martori ce nu au fost ascultaţi în faţa instanţei inferioare.

Mai există şi un drept direct de apel, de la instanţele de „Mică Sesiune" la Inalta Curte, dar numai asupra unor motive de drept. Pentru a putea folosi acest drept, partea solicită Judecătorilor care l'au condamnat să-i elibereze un certificat în care să fie descrisă starea de fapt (aşa cum a fost reţinută de ei) şi asupra căreia poartă discuţiunea de drept. In cazul în care Judecătorii nu se învoesc a elibera acest certificat, partea este în drept a cere direct Inaltei Curţi să-i oblige la aceasta; cerere pe care, la rândul ei, Inalta Curte o poate admite sau respinge. Partea care introduce apel direct la Inalta Curte, pe un motiv de drept, pierde prin aceasta în mod irevocabil dreptul de a mai face apel în faţa instanţei de „Sesiuni Trimestriale".

7. — O PRICINĂ ANUMITA. — DOSAR : REGELE IMPOTRIVA LUI THORNE

Pentru ca cetitorii să poată înţelege mai uşor modul în care se face urmărirea completă a unei crime, în Anglia, vom face mai la vale istoricul unei pricini adevărate. Am ales, în acest scop, urmărirea pornită împotriva unui oarecare Norman Thorne, acuzat de a fi ucis, în ziua de 5 Decembrie 1924, pe o tânără fată cu numele de Elise Cameron. Iată care au fost faptele.

Thorne, care în momentul judecăţii împlinise vârsta de 24 de ani, făcuse studii de inginer; dar cu doi ani în urmă se apucase de creşterea păsărilor la ţară, drept mijloc de traiu. In acest scop luase în arendă un petec de pământ, în apropiere de Crowborough în Sussex, unde locuia singur într'o căsuţă mică cu o singură odaie. In anul 1922, la Crăciun, Thorne se logodise cu o fată numită Elsie Cameron, pe care o cunoscuse de când erau copii, şi care locuia împreună cu părinţii ei în împrejurimile Londrei. Thorne a sedus-o pe Elsie Cameron, şi aceasta se crezu, deşi nu era exact, însărcinată, pe la începutul lunei Decembrie 1924. Intre timp, însă, Thorne se încurcase cu o altă fată, cu numele de Elizabeth Coldicott, şi aceasta îi devenise mai dragă decât Elsie. In după amiaza zilei de 5 Decembrie 1924, Elsie Cameron plecă de acasă şi sosi la Crowborough ca să-l vadă pe Thorne. A fost zărită de către trei martori apropiindu-se de căsuţa lui, pe la orele cinci, şi n'a

mai fost văzută în viaţă de nimeni de atunci, în afară de Thorne.

La început, Thorne a pretins că nu ştia nimic cu privire la fată, la ceeace făcuse ea în ziua de 5 Decembrie, şi la ceeace i se putuse întâmpla. In ziua de 7 Decembrie, şi apoi iarăşi în ziua de 8, când (după cum a recunoscut-o mai apoi) Thorne ştia că Elsie era moartă, i-a trimis totuşi prin poştă două scrisori, în care o întreba dece nu venise să-l vadă în ziua de 6 Decembrie, după cum erau înţeleşi. In ziua de 10 Decembrie, tatăl lui Elsie i-a trimes următoarea telegramă: „Elsie plecat Vineri n'am nici o veste a ajuns răspunde", şi în aceiaşi zi primi acest răspuns de la Thorne: „Nu e aici deschide scrisorile nu pot înţelege". Pe data de 13 Decembrie, Inspectorul Edwards din Poliţia Judeţului Sussex, care cerceta cazul, fu vizitat de Thorne la biroul său. Aici, Thorne declară cum că o văzuse pentru ultima oare pe Elsie în ziua de 28 Noembrie; că erau înţeleşi ca ea să vie la ţară la el în ziua de 6 Decembrie — şi că în acea zi el se duse la gară în întâmpinarea ei, dar că ea nu sosise. Această declaraţie, Thorne o repetă din nou pe data de 18 Decembrie, în faţa unui alt agent poliţienesc, care o aşternu în scris; iar această declaraţie fu înfăţişată cu prilejul judecăţii. La 13 Ianuarie 1925, ziarul „The Times" anunţă că „Poliţia din Sussex a cerut ajutor de la Scotland Yard întru rezolvarea misterului privitor la dispariţia Elsei Cameron, o dactilografă londoneză, şi eri, Inspectorul Şef Gillan, de la Scotland Yard, s'a deplasat la Crowborough". In ziua de 14, Inspectorul Şef îl pofti pe Thorne la sediul Poliţiei, îl preveni, şi-i luă o lungă declaraţie, care îi fu cetită înainte ca el să o semneze, şi care fu şi ea înfăţişată la judecată [1]). In cuprinsul acestei declaraţii,

[1]) Luarea acestei declaraţii a lui Thorne ţinu dela 8 dimineaţa în ziua de 14, până la 3,30 după amiaza a doua zi.

Thorne afirmă din nou că nu o văzuse pe Elsie Cameron în ziua de 5 Decembrie, şi că o aşteptase în zadar pe ziua de 6. El recunoscu că o sedusese, şi că ea venise des să stea la el la ţară; că îi spusese că se credea însărcinată, şi că insistase pe lângă el ca să se căsătorească cu ea, dar că el recunoscuse în faţa ei că are o legătură cu o altă fată, spunându-i însă că dacă se adevereşte că e însărcinată, se va căsători cu ea.

In dimineaţa de 15 Ianuarie 1925, Poliţia, care de câteva zile se îndeletnicise cu răscolirea şi zvântarea pământului din jurul fermei lui Thorne, descoperi valiza fetei, în care se aflau vestminte şi mici bijuterii ale ei. Când află această veste, Inspectorul Şef Gillan îi spuse lui Thorne că de acum încolo el va fi deţinut şi va fi probabil învinuit de uciderea fetei; la care, Thorne nu dădu nici un răspuns. In seara aceleiaşi zile, învinuitul se oferi să facă o nouă declaraţie. In cuprinsul acesteia, el recunoscu că Elsie sosise pe neaşteptate la el în cursul după amiezii de 5 Decembrie, între orele 5,15 şi 5,30, cu care prilej ea îi spuse că are de gând să rămâie la el până când se vor fi căsătorit. Thorne mai declară că la orele nouă jumătate i-a spus fetei că avea o întâlnire la gară cu Doamna şi Domnişoara Coldicott, şi plecase într'acolo. Când se înapoiă, pe la orele unsprezece jumătate, o găsise pe Elsie Cameron spânzurată de o bârnă care susţinea acoperişul căsuţei; el se repezise să taie frânghia, dar îşi dase seama că era prea târziu, întrucât fata murise. Dându-şi seama de situaţia compromiţătoare în care se afla, se apucă să-i ardă hainele în sobă, îi tăiase capul şi picioarele, şi în zorii zilei următoare îi înmormântase rămăşiţele în preajma coteţului de pui, capul fetei fiind aşezat de el într'o cutie de tinichea pe care, deasemeni, o îngropase undeva. Dând urmare acestei declaraţiuni, Poliţia făcu săpături în locul arătat de Thorne, şi descoperi trupul mutilat.

In ziua următoare, 16 Ianuarie, Thorne fu învinuit de omor în fața Domnului J. Hallet J. P. de la instanța polițienească din Crowborough. Nu se făcu nici o probă, și îi se prelungi deținerea pe o săptămână. Cu acest prilej, Judecătorul îl sfătui pe Thorne să păstreze tot ce are de spus pentru viitoarea înfățișare.

La 19 Ianuarie, „Coroner-ul" local începu o cercetare cu privire la identificarea rămășițelor pământești, care fură recunoscute ca fiind ale fetei de către tatăl Elsei, iar cercetarea se amână pentru data de 11 Februarie.

In ziua de 31 Ianuarie, instrucția pricinei fu reluată în fața Judecătorilor locali, Coroana fiind reprezentată printr'un avocat lucrând sub directivele Directoratului Urmăririlor Publice. Invinuitul era asistat și el de către un avocat, precum și de un „avoué". Instrucția se urmă în fața instanței de „Mică Sesiune", iar în ziua de 7 Februarie, Inspectorul Șef Gillan dădu cetire ultimei declarațiuni a lui Thorne, după care, Sir Bernard Spilsbury, expertul patolog al Ministerului de Interne, declară sub prestare de jurământ că examinase trupul victimei și că, după părerea lui, moartea fetei nu se datora spânzurătorii, ci vătămărilor grave ce le suferise, prin lovituri aplicate asupra feței, pe cap, și asupra membrelor. Expertului i se puse întrebări de către apărare, în scop de a stabili dacă, totuși, moartea nu s'ar putea datori și spânzurătorii. Acesta era nodul chestiunei, și toată pricina avea să se învârtească de acum în jurul problemei de a ști dacă moartea victimei se datora sinuciderei sau omorului. Sarcina apărării consta în a arăta că victima era neurastenică și că avea motive foarte serioase pentru a se simți deosebit de abătută. Susținerile acuzării se sprijineau în deosebi pe părerea expertului medico-legal, care afirma că victima nu se spânzurase.

Thorne, care își rezervă apărarea, fu trimes în judecata apropiatei sesiuni a Curții cu Juri din Sussex[1].

Pe data de 9 Martie, s'a pronunțat ordonanța definitivă de trimetere în judecată („true bill"), de către „Marele Juriu" al Curții[2].

Sesiunea de iarnă a Curții cu Juri din Sussex se deschise în orașul Lewes, sub președinția D-lui Judecător Finlay[3], pe ziua de 11 Martie 1925. Sir Henry Curtis Bennet K. C., M. P.[4]) era avocatul principal al Coroanei, iar Mr. J. D. Cassels K. C., M. P., cel al apărării. Inculpatul declarând că își susține nevinovăția, și jurații depunând jurământul, desbaterile începură prin rezumatul de mai sus al faptelor pe care îl făcu Juriului Sir Henry Curtis Bennet, din partea acuzării. El dădu cetire declarațiilor lui Thorne, date în fața Poliției, precum și la două scrisori trimise de Elsie iubitului ei: una cu

---

1) Se va observa că această cercetare preliminară în fața magistraților s'a desfășurat întocmai ca în fața unui judecător de instrucție. Nu se luă inculpatului nici un interogator, și — întrucât își „rezervă apărarea" singurul rol pe care-l jucă avocatul său în cursul procedurei fu acel de a pune contra-întrebări martorilor propuși de Coroană.

2) „Marele Juriu" este o instituțiune de obârșie medievală care a fost suprimată în 1933. Cât timp a funcționat, nici un „indictment" nu putea fi adus în judecata unui juriu obicinuit, mai înainte de a-i fi fost supus. Marele Juriu, după ascultarea doar a reprezentantului Coroanei, ori pronunța un „true bill" și în acest caz aproba actul de acuzare, ori „threw out the bill" adică respingea acel act și ca atare se oprea urmărirea. Marele Juriu a fost suprimat întrucât ajunsese, după unii, să nu mai reprezinte decât o simplă formalitate.

3) Al doilea viconte Finlay, singurul fiu al Lord Chancellor-ului Finlay. Devenit avocat în 1901, numit magistrat în 1924 și acum Șeful Inalților Judecători.

4) K. C. Consilier al Regelui, titlu onorific, decernat de către Lordul Cancelar membrilor distinși ai Baroului. Nu implică îndatoriri oficiale. — M. P. Membru al Parlamentului, adică Deputat.

data de 26 Noembrie, în care se exprima astfel: „Te rog să faci toate pregătirile pentru căsătoria noastră cât mai grabnică. Imi tot fac sânge rău, şi în curând toată lumea va putea observa, şi vreau neapărat să fiu măritată înainte de Crăciun"; iar alta din 28 Noembrie în care scria: „Sunt prima a avea un drept asupra ta... Ei bine, Norman, aştept să mă iei de soţie, şi s'o sfârşeşti cu fata cealaltă cât mai curând. Copilul meu trebue să aibă un nume..." „Ii las juriului sarcina, spune avocatul, să-şi pue singur întrebarea dece, dacă cele susţinute de Thorne sunt adevărate, el nu a chemat de îndată după ajutor. Răspunsul nu poate fi altul, după părerea Coroanei, decât că Poliţia, de ar fi fost chemată, ar fi găsit trupul nefericitei fete plin de răni şi vânătăi, nici o urmă de strangulare pe gâtul ei, şi nici o rosătură a ştreangului pe suprafaţa lucie a bârnei".

Acuzarea îşi conduse acţiunea timp de două zile, în care răstimp au fost audiaţi douăzeci şi doi de martori. Depoziţia unora dintre aceştia va fi în deajuns, pentru a ne da seama de temeinicia acuzării.

Dl. Donald Cameron, tatăl decedatei, recunoscu scrisorile şi telegrama pe care le trimisese Thorne după data de 5 Decembrie, şi arătă că identificase trupul neînsufleţit ca fiind acel al fiicei sale Elsie, precum şi cuprinsul valizei ca fiind lucrurile ei. Venindu-i rândul să pună întrebări martorului, Dl. Cassels încercă să-i smulgă recunoaşterea că fiica sa dăduse semne, în ultima vreme, de neurastenie şi arătase a fi atât de abătută încât îşi pierduse postul de dactilografă, şi că, după ce consultase un medic, crezuse, fără însă a fi sigură, că era însărcinată. Cu toate că i se înfăţişă o scrisoare, purtând data de 16 Decembrie, pe care o scrisese D-na Cameron lui Thorne şi în care îi spunea: „mi-e teamă ca Elsie să nu fi săvârşit vreo nebunie", martorul nu voii să recunoască că părinţii fetei se gân-

diseră la posibilitatea ca fiica lor să se fi sinucis. La o nouă întrebare, pusă de astă dată de către Sir Henry Curtis Bennet, martorul arătă că Elsie, cu o săptămână înainte de 5 Decembrie, fusese foarte voioasă. In tot timpul mărturiei D-lui Cameron, Judecătorul îi puse dese întrebări cu scopul de a lămuri pe juraţi asupra anumitor amănunte relatate de acesta.

Dl. Robert Cosham, cu a cărui nevastă Elsie se vedea destul de des când locuia la Crowborough, reproduse o conversaţie nu tocmai concludentă pe care o avusese cu inculpatul; dar fiind supus întrebărilor apărării, martorul recunoscu că spusese unui agent al Poliţiei că „nu se putea şti la ce gest funest recursese o fată care arătase a fi atât de abătută cum era Elsie, după câte îi povestise nevasta lui". Se putea chiar, recunoscu martorul, ca el să fi rostit în adevăr cuvântul de „sinucidere", cu acest prilej.

Organele poliţieneşti arătară, sub jurământ, felul în care inculpatul făcuse declaraţile lui în faţa lor, şi povestiră cum descoperiseră trupul şi geamantanul victimei, îngropate în preajma fermei lui Thorne. Inspectorul Şef Gillan spuse juriului că el făcuse cercetări amănunţite pentru a descoperi dacă nu cumva se aflau, pe bârnele căsuţei inculpatului, semne din acelea pe care le-ar fi lăsat un ştreag de care atârna un corp de greutatea celui al victimei, dar că toate aceste cercetări rămăseseră fără rezultat [1]). Zisele bârne, fură de altfel, aduse în instanţă pentru a fi supuse cercetării juraţilor.

La o întrebare a apărării, Inspectorul Şef declară că

1) Cercetările întreprinse de Poliţie în această privinţă constară şi din facerea următoarelor experienţe. Se legară diferite greutăţi de ştreanguri petrecute după bârnele casei, unele chiar fără a fi lăsate să spânzure în vid. Toate lăsară semne pe bârne. Inspectorul Şef Gillan recunoscu însă că nu fusese de faţă nici un reprezentant al apărării cu prilejul acestor experienţe.

el verificase antecedentele inculpatului și adăugă că „el este un om cumsecade, și în toată viața lui, după câte am putut constata, nu există nici o întâmplare în care el să fi dovedit o pornire spre violență de orice natură. Este un tânăr liniștit și cumpătat".

Sir Bernard Spilsbury [1]), Expertul patolog al Ministerului de Interne, fu martorul principal al acuzării. El declară că moartea victimei se datora loviturilor primite pe obraz, pe cap, și pe membrele inferioare; în deosebi, douor lovituri mai puternice pe care le primise victima de fiecare parte a feței. Aceste lovituri se putea să fi fost aplicate cu halterele ce s'au găsit în casa lui Thorne. Trupul nu prezenta nici un semn de asfixie, și nici un fel de semn, rană sau vânătaie, în jurul gâtului, cum ar fi trebuit să prezinte normal chiar de pe urma unei simple atârnări în vid, fără consecințe mortale. Victima nu era însărcinată [2]). Martorul fu cercetat pe îndelete și de Dl. Cassels, avocatul apărării, în vederea pregătirei argumentelor acestei apărări, și anume fu întrebat dacă moartea fetei nu se putea datori totuși unei sinucideri, și dacă semnele de lovituri pe care se susținea că le prezenta victima, nu se puteа datori izbiturilor pe care le suferise trupul în timpul încercărilor, firește neîndemânatece, ale inculpatului de a tăia ștreangul și apoi așeza corpul pe pat. Se insistă de către apărare, și martorul recunoscu, că pretinsele lovituri nu produseseră o rupere a tegumentelor pielei.

Dovezile apărării cerură și ele două zile pentru a fi înfățișate și în acest răstimp au fost audiați nouăsprezece

1) Se va observa că toate probatorile medicale s'au făcut oral în instanță, și că nu exista nici un raport medico-legal în scris.

2) Declarația aceasta este foarte însemnată, întrucât expertul recunoscu că se putea ca fata să-și fi dat seama în chiar seara aceia că se înșelase și că nu era însărcinată. Nefiind însărcinată, cădea și făgăduiala condițională a lui Thorne de a se căsători cu ea.

martori. Dl. Cassels, cu prilejul pledoariei sale de prezentare, desvălui teoria apărării cu privire la felul în care murise fata. El făcu apoi istoricul vieții lui Thorne, și se referi la anumite întâmplări din viața victimei care arătau o tendință fățișă spre sinucidere. Era foarte anevoios de crezut că loviturile ce se pretindeau date cu niște haltere, și cu intenție criminală, să nu fi produs nici o rănire a pielei. Dacă versiunea spânzurării era născocită de inculpat, cum se putea explica faptul că în lungul răgaz de șase săptămâni de libertate de care se bucurase până la arestarea lui, el nu se apucase să facă nici un semn de ștreang asupra bârnei, lucru care i-ar fi fost ușor? Se vor produce dovezi pentru a arăta că, potrivit părerilor unor experți medicali, unele semne ce fuseseră descoperite asupra gâtului victimei puteau foarte bine proveni de pe urma presiunei unui ștreang. Dl. Cassels își sfârși pledoaria de prezentare cu următoarele cuvinte: „dacă, după ce veți fi ascultat dovezile noastre, veți ajunge la convingerea că a fost totuși o stârcire a gâtului, sunt încredințat că nu veți putea aduce decât un verdict de achitare".

După ascultarea unui martor neînsemnat, Dl. Cassels își chemă clientul pe banca martorilor și acesta depuse legiuitul jurământ. După îndeplinirea acestei formalități, sub conducerea avocatului, Thorne își mai povesti odată versiunea pe care am expus-o mai sus. Sir Henry Curtis Bennet, îl luă, la rândul lui, în primire pe inculpat [1]). Ii puse o serie de întrebări care tindeau să scoată în vileag felul grosolan în care se purtase cu Elsie, chiar dacă povestea lui cu sinuciderea ar fi fost adevărată. Thorne fu invitat de mai multe ori să explice cauza loviturilor a căror semne fuseseră găsite pe

1) E vrednic de amintit că aceasta este prima oare când inculpatul era supus unor întrebări, ca să spunem așa, ostile; adică care tindea să-i dovedească vinovăția.

trupul victimei, dar el nu izbuti să dea nici o explicaţie. La sfârşit, Judecătorul îi puse şi el o serie de întrebări, menite a lămuri dece nu se dusese să cheme un doctor, când descoperise trupul spânzurat al fetei. Thorne se mulţumi a declara că o crezuse deja moartă.

Mai mulţi martori depuseră mărturie cu privire la starea sufletească a victimei şi a anumitor atitudini stranii ale ei. Doctorul J. C. Woods, un specialist în boli mintale, arătă că fusese de faţă de la începutul desbaterilor şi că ascultase toate mărturiile. După părerea lui, victima era „potenţial o fiinţă cu tendinţe sinucigaşe, şi care, sub înrâurirea unui sbucium sufletesc, putea deveni foarte repede o fiinţă cu tendinţe spre sinucidere active".

Un oarecare Dl. Robinson, care-l cunoştea pe inculpat din fragedă copilărie, îl arătă drept un om bun şi liniştit. „E ultima persoană pe care aş putea să o cred în stare să săvârşească un act violent". Cercetat de către acuzare martorul adăugă: „Nu l'aş fi crezut pe inculpat, după cum îl ştiu eu, capabil să despice un trup omenesc" [1]).

Doctorul Robert Bronté, fost patolog principal al Statului în Irlanda, declară că fusese de faţă la o a doua deshumare a trupului victimei ce avusese loc, la cererea apărării, în ziua de 24 Februarie. Părerea lui era că dacă loviturile ale căror semne se vedeau pe obrazul fetei, ar fi fost date cu o intenţie criminală, rănile ar fi fost mai adânci, şi că unul sau mai multe oase ale feţei ar fi fost sdrobite. Observase anumite cute sau

[1]) Şi totuşi o făcuse, după cum recunoştea fără înconjur. Este cazul să subliniem geniul profesional al avocatului care pusese întrebarea ce stârni acest răspuns prin care să dea peste cap susţinerea precedentă a martorului cum că, ştiindu-l pe inculpat din copilărie, îl socotea ultima persoană în stare să săvârşească un act violent.

scobituri în jurul gâtului, şi cercetase la microscop unele ţesături preluate în jurul acestor crestături, descoperind asupra lor nişte semne ce puteau fi explicate prin strânsoarea unui ştreang. Socotea că moartea se datora efectelor unui şoc, datorit el însuşi tentativei nereuşite sau împiedicate a victimei de a se auto-strangula. La întrebările puse de acuzare, Doctorul Bronté răspunse că el nu credea că Sir Bernard Spilsbury era îndrituit a afirma cu atâta siguranţă că loviturile fuseseră aplicate înainte de moarte.

Doctorul H. M. Galt, patolog al Spitalului Judeţean din Sussex, se declară de acord cu martorul precedent în ce priveşte vânătaiele de pe gâtul victimei, şi opină că aceste vânătăi erau fără importanţă, ca „acelea pe care le prezintă băeţii după un match de foot-ball-rugby, în fiecare Duminecă. Nu ştiu ca acestea să fi pricinuit vreodată o moarte subită sau vreun şoc traumatic".

Sir Bernard Spilsbury fu chemat din nou şi-şi expuse motivele pentru care nu putea fi de părerea experţilor medicali ai apărării [1]). Sir Bernard fu supus iarăşi unor întrebări şi contra-întrebări, de către o parte şi alta, şi în sfârşit i se mai luă un scurt interogator şi de Judecător.

Pledoariile finale ale Coroanei şi apărării fură scurte, şi nu aduseră nimic nou în argumentarea teoriilor lor respective cu privire la cauzele morţii victimei.

Judecătorul, când se apucă să facă rezumatul desbaterilor, le spuse juraţilor, mai întâiu, că în drept uciderea intenţională este socotită drept asasinat, chiar dacă nu a avut loc o lungă premeditare. Toată sarcina dovedirei acţiunei cădea asupra Coroanei; apărarea nu era

[1]) Aceşti trei medici se întruniseră şi în afara instanţei pentru a cerceta din nou şi împreună secţiunile de piele ce fuseseră preluate de pe gâtul victimei, dar rămaseră statornici în părerile lor anterioare.

nevoită să aducă nici o probă negativă; iar acest principiu nu se afla răsturnat nici decum prin faptul că, în speţă, apărarea îşi înfăţişase teoria proprie cu privire la cauzele morţii. Judecătorul mai aminti juriului că trecând în revistă probele înfăţişate, aşa cum se pregătea să o facă şi era de datoria lui, el nu avea dreptul să le răpească în nici un chip răspunderea de a aprecia singuri asupra temeiniciei fiecărei probe. După care, el repetă depoziţiile martorilor cu toată amănunţirea. Se referi mai întâiu la legăturile dintre Thorne şi Elsie, stărui asupra credinţei pe care o avea aceasta că este însărcinată şi asupra chinuitoarei ei nelinişte cu privire la intenţiunile de viitor ale iubitului ei; aminti că inculpatul îşi trecuse afecţiunea asupra altei fete, lucru pe care îl aflase şi victima în ultimul timp. Judecătorul se crezu dator să prevină juriul împotriva acordării unei prea depline încrederi depoziţiilor de martori care tindeau să o înfăţişeze pe Elsie Cameron drept victimă a unei stări sufleteşti psico-patice. El sugeră că dovezile aduse pentru a-i sublinia tendinţele sinuciagşe, nu prea erau consistente. Trecând apoi la declaraţiile experţilor medicali, Judecătorul observă că oricare ar fi părerea pe care ar adapta-o juriul cu privire la violenţa, sau lipsa de violenţă, cu care fuseseră aplicate loviturile ale căror semne se distingeau pe trup, rămâne totuşi un fapt nu lipsit de însemnătate că aceste lovituri fuseseră în număr de opt şi că se aflau risipite asupra diferitelor părţi ale trupului. Privitor la pretinsele semne de pe gât, el lăsă să se înţeleagă că părerea lui Sir Bernard Spilsbury era mai vrednică de încredere, decât aceia ale celorlalţi experţi medicali. Judecătorul se referi apoi la purtarea lui Thorne după moartea fetei, şi atrase luarea aminte a juriului în deosebi asupra faptului că inculpatul neglijase să ceară vreun ajutor medical cu acest prilej.

După o deliberare de 28 de minute, juriul se întoarse în sală aducând un verdict de culpabilitate, şi Judecătorul pronunţă sentinţa prin care inculpatul era osândit la moarte.

In ziua de 6 Aprilie, Dl. Jowitt, K. C.[1]) se înfăţişă în faţa Curţii Criminale de Apel, alcătuite din Lordul Judecător Şef, Dl. Judecător Sherman, şi Dl. Judecător Salter, pentru a-i supune cererea lui Thorne de a-i fi îngăduit să declare apel. Din numeroasele motive de apel invocate, cel mai serios era cel privitor la controversa dintre experţii medicali. Asupra unei atari deosebiri de păreri, susţinu Dl. Jowitt, juriul nu era în deajuns de bine pregătit pentru a se putea pronunţa, iar Legea Apelurilor Criminale îi da dreptul Curţii ca „ori de câte ori, apelul introdus ridica anumite probleme de ordin ştiinţific, ce nu pot fi cercetate în faţa Curţii, aceasta va putea dispune ca pricina să fie cercetată şi apoi raportată Curţii de către un Comisar Special numit de această instanţă", dispoziţiune a cărei aplicare se cerea, prin apel, să binevoiască să o facă Curtea. Inalta instanţă, cu toate acestea, nu socoti potrivit în speţă a face uz de această procedură excepţională, şi dreptul de a face apel fu refuzat inculpatului. Cu prilejul pronunţării acestei sentinţe, Lordul Judecător Şef rosti următoarele cuvinte: „atunci când se cere ca verdictul pronunţat de un juriu într'o pricină criminală să fie schimbat, Curtea va şovăi mult până să treacă asupra unui sau mai multor experţi medicali, sarcina rezolvării unei chestiuni asupra căreia, juriul — ţinând seamă de părerile deosebite ce s'au exprimat în faţa lui — s'a pronunţat în mod unanim". In adevăr, este greu de înţeles ce ajutor i-ar fi putut da Curţii, în speţă, un arbitru medical care nici măcar nu fusese în măsură a examina cadavrul la timpul oportun.

Thorne fu executat în ziua de 22 Aprilie 1925.

[1]) Astăzi Sir William Jowitt.

8. — INCHEERE

Din cercetarea sumară a laturei penale a sistemului Judiciar Englez pe care am încercat să o facem în paginile precedente, se desprind următoarele trăsături de seamă.

1. — Insemnătatea măsurilor privitoare la asigurarea unei cât mai desăvârşite egalităţi de tratament al inculpatului, în cursul urmăririi, faţă de reprezentanţii Coroanei.

2. — Larga încredere cu care este privită colaborarea persoanelor ne-oficiale, chemate să suplinească Statul în opera de represiune a infracţiunilor, fie că aceste persoane ar fi însăşi părţile vătămate, membrii juriului, sau avocaţii acuzării. Cei mai de seamă membri ai Baroului nu se sfiesc să apară în instanţă, fie ca reprezentanţi ai apărării, fie drept sfetnici ai acuzării, în pricinele penale.

3. — Deosebit de larga putere de apreciere acordată Judecătorilor, atât în conducerea desbaterilor, cât şi în stabilirea cvantumului pedepselor.

Ni se pare folositor să adăugăm că sunt reguli şi dispoziţiuni deosebit de severe edictate în scopul de a se împiedica amestecul nepotrivit al comentariilor de presă în desbaterea pricinelor şi administrarea justiţiei. Orice comentar sau informaţiune publicate de către un ziar cu privire la o pricină ce se află în curs de judecată, şi care ar putea avea drept scop să aducă vreo atingere părerii sau atitudinii juriului, constituesc infracţiunea de

„dispreț al instanței" care se judecă după procedura sumară și se pedepsește cu amendă și cu închisoare.

Este locul să mai arătăm, drept încheere, că justiția penală britanică este susținută mereu în opera sa de către încrederea nedesmințită a tuturor claselor sociale în integritatea desăvârșită a Judecătorilor Engleji, și în absoluta neputință a lor de a se lăsa influențați de presiunea autorităților, oricare ar fi ele, sau de a cade pradă altor influențe corupte. Marele Cancelar Lord Bacon (1561—1625), autor al renumitului Novum Organum, fu dat afară din slujbă și vârât în închisoare pentru corupție. Se pare că acesta ar fi ultimul caz ce s'a ivit în istoria magistraturei britanice.

Tipărit la
A. O. R. E. D. S. A. R.
Calea Rahovei, 59
— BUCUREȘTI —
Reg. Com. No. 2/944

Februarie 1945

IN BIBLIOTECA JURIDICA PENTRU TOŢI

Au apărut:

No. 1 *Deschiderea succesiunei şi trimiterea în posesiune,* de D. I. Perianu, avocat.

No. 2 *Divorţul,* ediţia III-a revăzută de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

No. 3—4 *Contestaţia la executarea silită mobiliară,* de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

No. 5—6 *Contestaţia la urmărirea silită imobilia* , de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroulu Ilfov.

No. 7 *Vânzarea drepturilor litigioase,* de avocat Gr. A. Basarabeanu.

No. 8 *Recursul în Casaţie,* de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

No. 9 *Cambia,* ediţia II-a, revăzută de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

No. 10 *Dobânda,* de avocat Gr. Grecul.

No. 11 *Poprirea,* de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

No. 12 *Justiţia Britanică,* de Radu Alexandru Florescu, procuror la Trib. Ilfov.

No. 13 *In Biroul Avocatului, Iluzii şi Adevăruri,* de avocat Const. Vicol, pro-decanul Baroului Ilfov.

Toate aceste lucrări se găsesc spre vâ
librării din Ţară şi la magazinul de desfacer
prinderile Alexandru I. Botez" în Bucureşti s
fostă Bursei (în spatele statuiei Mihai Viteazu

